

Sociologiska institutionen
Ht. 2008
SOC 464
Magisteruppsats i sociologi
Handledare: Katarina Sjöberg
Författare: Emma Lord

Ja e sms !

En sociologisk studie om nio ungdomars identitetsskapande genom sms.

ABSTRACT

Författare: Emma Lord

Titel: Ja e sms! En sociologisk studie om nio ungdomars identitetsskapande genom sms.¹

Handledare: Anita Dahlgren och Katarina Sjöberg

Problem/ Bakgrund: Problemformuleringen grundar sig i en nyfikenhet över varför ungdomar inte sover på natten eftersom de sms:ar.² Mitt intresse för Meads teori om jagets utveckling gör att undersökningens fokus ligger på hur självbild och identitet är kopplat till ungdomarnas sms:ande.

Syfte: Att få större förståelse för hur ungdomars identitetsskapande kan ske genom sms.

Kort beskrivning av uppsatsens utgångspunkter och undersökningens upplägg: Arbetet behandlar sms-kommunikation. Det empiriska materialet består av intervjuer med nio ungdomar i åldern 16-17 år. Teoriramen bygger på Goffmans analys om självpresentation, samt Meads syn på jaget och identitet.

Slutsatser/ Resultat: Det gäller att vara käck och rolig i sina sms för att få ett snabbt svar, och därmed få den bekräftelse som många känner sig beroende av. Ungdomarna kan vara djärvare i sina sms. De vågar mer, och ljuger mer, och det är lättare att både flörta och att avfärda någon i sms. I och med det stora antalet sms som skickas och all tankekraft som läggs ner på formuleringar, borde rimligtvis ungdomarnas sms påverka deras identitet. Genom att spegla sig i vännernas svar eller ickesvar kan de lära sig något om sig själva. Däremot verkar brist på tid, eller reflektion, förhindra en del av ungdomarna från att bli medvetna om sina jag. En annan tanke är att just dessa ungdomar har anammat samhällets krav på en mera flytande identitet.

Nyckelord: sms, ungdomar, jaget, självmedvetande, interaktion, kommunikation, beroende

¹ Ja e sms! (Jag är sms.) Titeln är skriven med förkortningar typiska för sms och syftar på att ungdomarna påverkas så pass mycket av sms:andet att sms:en blir en del av deras identitet.

² Sveriges Radios nyhetssändning Ekot klockan 06.30 (10.01.2006) rapporterar att ungdomar lider av sömnbrist på grund av sms på Karlstads gymnasieskolor. Ekot refererar till Nya Wermlands-Tidningen. Se även: Dagens Nyheter, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)
<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=511357&previousRenderType=6>

ABSTRACT IN ENGLISH

Author: Emma Lord

Title: I Am What I Text! A Sociological Study on the Development of Young People's Identity through Texting.

Mentors: Anita Dahlgren & Katarina Sjöberg

Background: It began when I discovered that young people were not sleeping due to their nightly texting.³ Because of my interest in Mead's theory about the development of the self, this study focuses on how young people's identity can be linked to their texting.

Aim: The aim of the thesis is to gain understanding about the development of young people's identity through texting.

Brief description: This study is about mobile text messaging. The empirical data consists of nine interviews with 16 to 17-year-olds. Apart from Mead's theory, I have also consulted Goffman's theory on the presentation of the self.

Conclusion: Young people tend to demand humour in their peer's text messages. They need to be funny most of the time in order to generate an answer and in this response the youngsters find a kind of reassurance, which they seem to become almost addicted to, or at least dependent upon. They can be bolder and more daring in their text messages and also find it easier to tell lies, to flirt and to say "no" when texting compared to face-to-face, or on the telephone. Because of the huge amount of messages being sent and the time spent on writing them, it is more than likely that the identities of the youngsters are being affected by the messages in some way. They can learn something about themselves by seeing how their peer's respond to their text messages. However, the lack of time for reflection seems to prevent some of the youngsters from becoming aware of their self. On the other hand they might just have adopted today's demand for a more so called "liquid identity".⁴

Key words: texting, the self, self-consciousness, interaction, communication, dependence

³ Sveriges Radios nyhetssändning Ekot klockan 06.30 (10.01.2006) rapporterar att ungdomar lider av sömnbrist på grund av sms på Karlstads gymnasieskolor. Ekot refererar till Nya Wermlands-Tidningen. Se även: Dagens Nyheter, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)

<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=511357&previousRenderType=6>

⁴ Zygmunt Bauman, *Liquid Modernity* (Cambridge: Polity Press, 2000).

Innehåll

1 Inledning.....	6
2 Historik.....	7
2.1 Tidigare forskning.....	7
2.2 Vad är sms?.....	10
2.3 Författarens förståelse.....	12
3 Teoretisk diskussion.....	14
3.1 Om begreppen ungdom och identitet.....	14
3.2 Det presenterade jaget.....	17
3.3 Jagets uppkomst och utveckling.....	18
3.4 Ett postmodernt samhälle.....	20
3.5 Alternativa teorier.....	21
4 Metodologi.....	22
4.1 Kvalitativ metod.....	23
4.1.1 Förarbete.....	23
4.1.2 Avgränsning och uppslag till vidare forskning.....	24
4.1.3 Urval.....	24
4.1.4 Intervjusituationen.....	25
4.1.5 Efterarbetet.....	26
4.2 Metod och teori interagerar.....	27
4.2.1 Intervjupersonens självframställning.....	27
4.2.2 Interaktionen och det oväntade.....	28
5 Analys.....	29
5.1 En presentation av intervjupersonerna.....	30
5.2 Vad handlar deras sms om?.....	31
5.3 Ett djävare jag och lögnen.....	33
5.3.1 Det är lättare att sms:a.....	34
5.3.2 Att skicka en fördelaktig bild.....	36
5.3.3 Lögnen.....	38
5.4 Svara då!.....	40
5.4.1 Att inte svara.....	42
5.4.2 För att få svar.....	42
5.4.3 Bekräftelseberoende.....	45
5.4.4 Reflektionens betydelse.....	47
6 Sammanfattande reflektioner.....	49
7 Referenser.....	52
Bilaga 1 Ungdomarnas sms.....	57

Bilaga 2 Intervjuguide	63
------------------------------	----

1 Inledning

Ungdomar har varit särskilt snabba att haka på mobiltrenden⁵ och av 16-24 åringar hade 99 procent tillgång till mobil redan år 2005.⁶ Många använder idag sms för att sköta en stor del av sina sociala kontakter, och det är svårt att föreställa sig att sms till en början bara var tänkt att informera kunder om driftstörningar.⁷

Detta arbete tar upp nio ungdomars upplevelser av sms, med syfte att se vilka kopplingar som kan finnas till deras identitet. Jag vill se hur sms:andet kan ge en förståelse för deras självpresentation och identitetskänsla. Titeln, *Ja e sms!* syftar på att ungdomarna påverkas av deras sms:ande så att det blir en del av dem själva. De teoretiska resonemangen är hämtade från Erving Goffman, särskilt hans analys av hur människan försöker hålla upp en fasad, samt George Herbert Mead och hans syn på jagets utveckling och identitet. Jag kompletterar även teorin med några postmoderna tankar. Analysens fokus ligger på två temaavsnitt: 5.3 *Ett djävare jag och lögnen* och 5.4 *Svara då!*. Frågor som belyses rör bland annat vad sms:en handlar om, hur ungdomarna väljer att presentera sig själva i sina sms, vad som gör sms lättare än annan kommunikation, varför de ljuger, och hur de gör för att få svar.

Uppsatsens problemformulering tar sin början i en nyhetssändning från ekot där det rapporteras att ungdomar inte sover eftersom de sms:ar nätterna igenom.⁸ Jag får lust att förstå hur sms:andet får ungdomar att må och hur det påverkar deras liv. Arbetet är en kvalitativ studie med interaktionistisk metod som främsta verktyg och är upplagt på följande sätt: Jag börjar med en kort historik som innefattar ett avsnitt om tidigare forskning med fokus på ungdomars mobiltelefonanvändning. I historikavsnittet tar jag även upp fenomenet sms och vad som utmärker sms. I anslutning till detta berör jag även aspekter som behandlar min egen förförståelse. Härfter följer teoriavsnittet som börjar med en diskussion om de två begreppen *ungdom* och *identitet* och fortsätter med de övergripande teoriramarna, med fokus på Goffman och Mead. Efter teorin kommer sedan metodavsnittet där jag tar avstamp i en allmän diskussion om det kvalitativa hantverket och teknikerna för att sedan övergå till att

⁵ 1981 fanns i Sverige endast 20 000 mobilanvändare. Lynne Hamill, Introduction: Digital revolution – Mobile revolution? i *Mobile world. Past, present and future*, Red: Lynne Hamill & Amparo Laser, s. 1-8 (London: Springer, 2005).

⁶ Statistiska centralbyrån, 2005: Privatpersoners användning av datorer och internet 2005. (10.07.2007.) http://www.scb.se/statistik/_publikationer/IT0162_2005A01_BR_TKFT0504.pdf

⁷ Patrik Svensson, Från penna till sms i *Thule tidskrift* (2004:17) s.19-30.

⁸ Dagens Nyheter, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)

diskutera den interaktionistiska metoden mer specifikt. Härfter följer min analys som tar upp två övergripande teman som berörs återkommande under intervjuerna. Första temat kretsar kring hur ungdomarna vågar mer och får *Ett djärvare jag* i sms:en, och andra temat fokuserar på interaktionen och på vikten av att få respons i avsnittet *Svara då!* Arbetet avslutas med sammanfattande reflektioner.

2 Historik

I detta avsnitt behandlas tidigare forskning om dagens samhälle och ungdomars mobilanvändande och här nämns även en tidigare studie som jag själv gjort, *Fri och mobil?*⁹ som tar upp mobiltelefonens inverkan på människors känsla av frihet. Efter det kommer en genomgång av vad som utmärker sms, och historikavsnittet avslutas med en beskrivning av min egen förförståelse, som innefattar varför jag är intresserad av just ungdomars sms:ande, samt en kort översikt om hur läget ser ut för ungdomar idag. I och med att historikavsnittets alla delar tillsammans utgör en redovisning av vad som har påverkat mig under arbetets gång, kan således hela detta avsnitt ses som en sorts förförståelse.

2.1 Tidigare forskning

Här redovisas en del av den forskning och litteratur som jag har funnit i ämnet. Jag tar upp dagens nätverkssamhälle, samt sms och mobiltelefoner med fokus på den forskning som berör ungdomar. För tidigare forskning om identitet se genomgången av begreppet identitet i avsnitt 3.1.

Att titta på forskning mera allmänt om dagens så kallade nätverks- eller IT-samhälle anser jag vara relevant eftersom denna uppsats behandlar ett ämne som i högsta grad är en del av just detta samhälle. Sociologen Castells¹⁰ menar exempelvis att vi har trätt in i en ny era där det nu sker större förändringar än vad vi någonsin har varit med om förut, medan Lennstrand¹¹ undrar om det möjligtvis är så att de radikala förändringarna inte sker så snabbt

⁹ Emma Lord, 2003: *Fri och mobil? Upplevelser av mobiltelefoni i vårt postmoderna samhälle*. C-uppsats, Lunds universitet, Sociologiska institutionen. (08.03.2008) <http://www.uppsatser.se/om/fri+mobil/>

¹⁰ Manuel Castells, *Informationsåldern. Ekonomi, samhälle och kultur. Band III. Milleniets slut* (Uddevalla: Daidalos, 2000).

¹¹Bo Lennstrand, *Varför går det så långsamt när det går fort? Tankar under informationssamhällets framväxt* (Edsbruk: Akademitryck AB, 2000).

som vi tror. Makimoto & Manners¹² föreställer sig i *Digital nomad* en framtida livsstil då nya tekniska möjligheter kommer att tillåta oss att åter leva och arbeta på språng som nomader.

De senaste åren har det bedrivits mycket forskning om teknikens inverkan på människor. Jämfört med 2003 då jag själv tar upp mobiltelefonins frihetsaspekt finns idag markant mycket mer forskning om mobiltelefoni och om människans förhållande till den nya tekniken. Jag konstaterar i *Fri och mobil?*¹³ att det finns en kluven känsla hos mina intervjupersoner av att vara både friare och mer bundna än innan mobiltelefonen. Min viktigaste insikt är att det handlar om att lära sig att sätta de nödvändiga gränserna för att slippa bli stressad av mobilen. Svensson skriver i artikeln *Från penna till sms*¹⁴ om hur också blyertspennan i likhet med mobiltelefonen innebar en stor förändring för människor, eftersom den kunde tas med i fickan till skillnad från bläckpennan. Svenssons poäng är att de enorma utvecklingssteg som vi idag ser, egentligen inte skiljer sig från de steg som mänskligheten alltid har tagit. Intresset för mobiltelefonins inverkan på samhället speglas också i den mängd uppsatser som numera finns i ämnet. König skriver om mobbning bland ungdomar med hjälp av mobiltelefoner¹⁵ och Larsson om hur tonåringar använder sina mobiltelefoner i sin vardag.¹⁶ Köhlmark skriver om hur mobiler används i klassrummen¹⁷ och Berlin undersöker om självkänslan påverkar ifall mobilanvändaren föredrar att sms:a eller att tala i mobilen.¹⁸ Berlin kommer även fram till att preferensen att sms:a framförallt finns hos de yngre användarna, vilket han menar kan förklaras med att äldre människor har bättre självförtroende.

Eftersom mobiltelefoni och sms är särskilt populärt hos unga är det ganska naturligt att mycket av litteraturen om mobiltelefoni dessutom handlar om *ungdomars*

¹² Trugio Makimoto & David Manners, *Digital Nomad* (West Sussex: Wiley, 1997).

¹³ Lord 2003.

¹⁴ Svensson 2004.

¹⁵ Jan König, 2007: E- mobbning : Mobbning bland ungdomar vid användandet av mobiltelefoner. Y-uppsats, Karlstads universitet, Institutionen för samhällsvetenskap. (08.03.2008.) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=6>

¹⁶ Catrine Larsson, 2000: *En mobiltelefon är inte bara en mobil telefon*. D-uppsats, Göteborgs universitet, Institutionen för informatik. (08.03.2008.) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=16>

¹⁷ Mattias Köhlmark, 2006: *Ungdomar med mobiltelefoner i klassrummet - vad gör de?.* C-uppsats, Uppsala universitet, Institutionen för informationsvetenskap. (08.03.2008.) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=6>

¹⁸ Mats Berlin, 2005: *Betydelse av självkänsla och locus of control för mobiltelefonanvändning*. D-uppsats, Kristianstad University, Department of Behavioural Sciences. (08.03.2008) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=11>

förhållande till mobiltelefonen.¹⁹ I *Kids will be kids*²⁰ menar Harper & Hamill att mobiler låter tonåringar göra det som de alltid har gjort och att det endast är när mobilen är en nyhet i livet som den gör livet annorlunda. Nya mobilanvändare blir ofta överanvändare innan de riktigt har lärt sig att hantera sina telefoner, men efter ett tag blir saker nästan som de var innan. En omfattande undersökning har även gjorts om ungdomar och mobiltelefoni med Kasesniemis *Mobile messages. Young people and a new communication culture*.²¹ Hon ger en beskrivning av ungas mobilkommunikation och tar upp vad som upplevs vara fördelarna med sms jämfört med e-post eller den traditionella telefonen: Att de får svar snabbare med sms än med e-post och att sms är bra för den som egentligen inte vågar ta kontakt, antingen av blyghet, eller för att ämnet känns genant. Undersökningen visar också att det finns en något starkare sms-kultur bland tjejer. Sms används som ett sätt att upprätthålla vänskapsband mellan tjejer på samma sätt som de förr i tiden växlade lappar. Även många par uppger att de genom att läsa gamla sms som de skickat till varandra stärker relationen. I en annan studie om ungas sms av Thurlow²² upptäcks att bara en tredjedel av sms:en är av en nyttobetonad natur, resten har som syfte att upprätthålla sociala band. Laursen har också skrivit om ungas sms:ande i *Please reply!: The replying norm in adolescent SMS communication*²³ och även Thulin²⁴ är en författare ofta hänvisad till i forskningen om ungdomar och sms. Mobiltelefonens betydelse för unga syns även i den statistik som finns om ungdomar, som på senare år mer och mer har kommit att ta upp mobiltelefonens inverkan.²⁵ Reid & Reid²⁶ uppger att relativt få kvalitativa studier har gjorts om tonåringar och sms, men min upplevelse är att det tvärtom finns ganska mycket skrivit om mobiler och om sms och att det även finns en hel del om ungdomar och

¹⁹ Mycket har skrivits om tonåringar och mobiler enligt Harper & Hamill. Richard Harper & Lynne Hamill, *Kids will be kids: The role of mobiles in teenage life* i *Mobile world. Past, present and future*. Red: Lynne Hamill & Amparo Laser, s.61-74 (London: Springer).

²⁰ Harper & Hamill.

²¹ Eija-Liisa Kasesniemi, *Mobile messages. Young people and a new communication culture* (Tampere, Finland: Tampere university press, 2003).

²² Crispin Thurlow, 2003: Generation txt? Exposing the sociolinguistics of young peoples text-messaging. (05.03.2008.) [http://faculty.washington.edu/thurlow/papers/Thurlow\(2003\)-DAOL.pdf](http://faculty.washington.edu/thurlow/papers/Thurlow(2003)-DAOL.pdf)

²³ Ditte Laursen, *Please reply!: The replying norm in adolescent SMS communication* i *The inside text: social, cultural and design perspectives on SMS*. Vol. 4, Red: Richard Harper, Leysia Palen & Alex Taylor, s. 53-70 (Nederländerna: Springer, 2005).

²⁴ Eva Thulin, *Ungdomars användning av dator, internet och mobiltelefon: konsekvenser för vardagslivets geografiska dimensioner* (Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 2002).

²⁵ Jag har bland annat jämfört Ungdomsstyrelsens rapporter från 2003 och 2006. Ungdomsstyrelsen, 2003: Ungdomsstyrelsens attityd och värderingsstudie. De kallar oss unga. Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:1. (19. 05. 2008.) Ungdomsstyrelsen, 2006: Arenor för alla, kapitel 4 av 10. (01. 08. 2007) <http://www.netpub.se/hotel/pub/Ungdomsstyrelsen/html/chapter04.htm>

²⁶ Donna J. Reid & Fraser J. M. Reid, *Textmates and text circles: insights into the social ecology of sms text messaging* i *Mobile world. Past, present and future*. Red: Lynne Hamill & Amparo Laser, s. 105-118 (London: Springer, 2005).

mobiler, samt om ungdomar och sms. Därför är det viktigt för mig att i denna studie hitta en egen vinkel. Denna uppsats tar upp hur aspekten sms är kopplat till *identitet*²⁷ hos ungdomar.

2.2 Vad är sms?

Sms är intressant eftersom det är ett nytt socialt fenomen. I detta avsnitt tar jag upp fakta och statistik om sms för att sedan definiera det specifika med sms-kommunikation.²⁸ Redan 2005 använde 97 procent av unga mellan 15 och 25 år sms, jämfört med 67 procent av dem som var mellan 50 och 64 år.²⁹ Det första sms:et skickades i England den 3 december 1992 när ingenjören Neil Papworth skickade ”Merry Christmas” till kollegorna på Vodafone.³⁰ Fram till 1999 kunde sms bara skickas till dem som hade samma operatör som en själv³¹ och därför var det inte förrän efter millennieskiftet som antalet skickade sms verkligen började accelerera.³² Självt mottog jag mitt allra första sms i juli 2002. De första två månaderna fick jag ett sms i månaden, som efter ett år blev 33 mottagna i månaden. Idag är siffran uppe i mellan 100 och 200 mottagna i månaden, och lika många skickade.

För en bättre förståelse för sms:ens stora betydelse i ungdomars liv följer nu ett försök att definiera vad som gör sms annorlunda från andra typer av kommunikation. Sms är en förkortning för ”short message service”³³ och är ett system som låter mobilanvändare skicka och ta emot textmeddelanden. Som namnet antyder handlar sms om korta meddelanden. Som längst kan ett meddelande vara 160 tecken³⁴ och de kortaste sms:en kan exempelvis bestå av endast ett ”ok”.³⁵ ”Sms används ofta för att få råd eller stöd om

²⁷ För tidigare forskning om identitet se min genomgång av begreppet identitet i teoriavsnittet 3.1.

²⁸ Med *sms-kommunikation* menas i denna undersökning, personliga sms-meddelanden komponerade av en privatperson och skickade till en annan privatperson. Förekomsten av andra sms-tjänster så som vädret eller köp av ringsignaler tas inte upp här.

²⁹ Sifo har på uppdrag av Telia frågat 3 000 svenskar, 15 år eller äldre, om bland annat mobiltelefoni. Källa: Di.se, 2005: TeliaSonera: Telia bjuder på gratis sms i morgon. Pressmeddelande 2005-11-02. (12.03.2008.) <http://di.se/Nyheter/?O=Index&page=%2fAvdelningar%2fpresreleaseShow.aspx%3fpresSeqNo%3d46617%26pressCp%3d2>

³⁰ BBC News. World edition, 2002: Hppy bthdy txt. (12.03.2008.) http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/2538083.stm

³¹ BBC News 2002.

³² År 1998 skickades 44 miljoner sms i Sverige, år 2000 skickades 473 miljoner sms, år 2001 steg siffran till 1020 miljoner sms och 2003 skickades 1816 miljoner sms. Källa: Statistiska centralbyrån, 2003: 40 gånger fler sms 2003 än för fem år sedan. (12.03.2008.) http://www.scb.se/Grupp/statistisk_arsbok/_Bilder/SMS.swf

³³ Eftersom förkortningen sms är mycket etablerat i allmänspråket, och det fullständiga uttrycket ”short message service” mycket sällan används, har jag valt att, i likhet med ordet *tv*, skriva ut *sms* med små bokstäver. Se *Svenska skrivregler*, Svenska språknämnden. 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2002).

³⁴ Kasesniemi.

³⁵ Det är även möjligt att skriva meddelanden längre än 160 tecken, men då debiteras sändaren för flera meddelanden.

skribenten känner sig låg eller osäker”,³⁶ skriver Kasesniemi. Svensson slår fast att det med sms ofta handlar om att bestämma mötestider, men även om att ”upprätthålla sociala nätverk”³⁷ och att ge eller få bekräftelse.³⁸ Det begränsade utrymmet verkar bidra till att sms känns lättare än annan skriven kommunikation. Kasesniemi beskriver hur en 18-årig kille som skrev 100 sms på mindre än en månad hade tagit över en månad på sig att formulera ett kort brev till forskarteamet.³⁹ En ytterligare fördel med sms är att det kan kännas lättare att skriva ett sms än att ringa till någon som man är blyg inför.⁴⁰ Att sms inte stör är också en fördel för alla. Om mobilen är inställd på att vibrera istället för att ge ifrån sig ljud vid mottagandet, är sms mycket diskret när annan kommunikation inte är möjlig, exempelvis på bibliotek, eller mitt i natten ungdomar emellan. Naturliga sms är vanligt förekommande hos ungdomar⁴¹ och paradoxalt störs många ungdomars nattsömn just på grund av denna fördel att sms kan förkomma sent in på nätterna utan att störa resten av familjen.⁴²

Kasesniemi slår fast att sms innebär en särskild terminologi, som ofta är närmare det talade språket,⁴³ där bland annat förkortningar är mycket vanliga.⁴⁴ Bristen på ansiktsuttryck och uttryck i rösten har kommit i sms att kompenseras med så kallade smileys. Teckenkombinationen :(kan exempelvis användas för att visa eller förstärka att skribenten känner sig ledsen, och :) eller :-) eller =) att skribenten är glad. På senare år har även ☺ och ☺ och andra små bilder lagts in i mobilen för att användas i sms som ett komplement till texten. Andra teckenkombinationer är lite mer svårtolkade och används och tolkas på olika sätt av olika personer enligt vad jag har erfärut i mina intervjuer. Exempelvis ;) betyder enligt vissa att meddelandet är ironisk, och enligt andra att det är en flört. :P eller :p råder det också delade meningar om, då vissa menar att det betyder att räcka ut tungan, medan andra menar att man skojar. Jag har genom denna inblick i vad som utmärker sms från andra typer av kommunikation ämnat ge läsaren en större förståelse för intervjupersonernas resonemang. I nästa avsnitt förklaras varför jag vill skriva om ungdomar och sms.

³⁶ Kasesniemi, s.169.

³⁷ Svensson 2004, s. 19-30.

³⁸ Som jag redan nämnt slår Thurlow fast i sin studie att två tredjedelar av alla sms har som syfte att upprätthålla sociala band.

³⁹ Kasesniemi.

⁴⁰ Kasesniemi.

⁴¹ Kasesniemi.

⁴² Ungdomar lider av sömnbrist på Karlstads gymnasieskolor på grund av sms. Källa: Dagens Nyheter, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)

⁴³ Kasesniemi.

⁴⁴ Själv anser jag att språket många gånger inte blir särskilt nära talspråk ändå, eftersom ord ibland är extremt förkortade, samt att meningar ibland kan sakna onödiga ord. ”Jag är framme nu.” kan i ett sms bli ”framme nu” när de onödiga orden faller bort.

2.3 Författarens förförståelse

Enligt den kvalitativa metoden är det viktigt att ta hänsyn till en forskares *förförståelse*,⁴⁵ som grundar sig i forskarens utbildning och tidigare vetenskapliga arbete, men även innefattar de mer personliga fördomar och förutfattade meningar som varje människa har med sig. Detta avsnitt tar upp mitt personliga intresse för ungdomar och sms, och redovisar även för den förförståelse om unga som har skapats i mig genom medierna.

Mitt intresse för ungdomar har vuxit fram, faktiskt i takt med att jag själv inte längre kan räkna mig som en. Det började kanske för tio år sen när jag som 20-åring märkte att de som bara var ett par, tre år yngre än jag verkade ha en ganska annorlunda upplevelse av samhället jämfört med dem i min egen ålder. Ett kort tag jobbade jag på en ungdomsradio och arbetet med min förra uppsats *Fri och Mobil?*⁴⁶ spädde också på mitt intresse då jag tyckte att ungdomarnas syn på mobilen skiljde sig från de litet äldre mobilanvändarnas syn på ett intressant sätt. Det som utmärker de yngre mobilanvändarna är att de inte har någon möjlighet att jämföra med hur livet var innan mobilen, eftersom den alltid har funnits som en naturlig del av deras liv.⁴⁷ Av denna anledning är ungdomar särskilt intressanta att undersöka. Även om denna uppsats ämnar vara allt igenom sociologisk i sin grund, kan jag som forskare inte bortse från min egen beteendevetenskapliga bakgrund. Förutom sociologi, finns även psykologi och idé- och lärdoms historia med som en del av min förförståelse. Jag ser det som en styrka att kunna tänka tvärvetenskapligt och tycker att en blandning av skolor och perspektiv ofta kan ge en bättre förståelse för ett problem. Enligt socialpsykologin är ungdomen en känslig period i livet⁴⁸ och i och med att jag har studerat både psykologi och socialpsykologi har tanken på ungdomen som en särskild och känslig period funnits med mig och gett upphov till ett extra intresse för denna tidsperiod i livet.

⁴⁵ Idar Magne Holme & Bernt Krohn Solvang, *Forskningsmetodik, om kvalitativa och kvantitativa metoder* (Lund: Studentlitteratur, 1997). Se även det liknande begreppet ”förkunskaper” i Bengt Starrin & Barbro Renck, Den kvalitativa intervjun i *Kvalitativa studier i teori och praktik*, Red. Per-Gunnar Svensson & Bengt Starrin, s. 52-78 (Lund: Studentlitteratur, 1996), s. 60.

⁴⁶ Lord 2003.

⁴⁷ 75 procent av 16-25 åringar ägde en egen mobiltelefon redan år 2000 och idag har så gott som alla ungdomar egen mobil. *Ungdomar & mobiltelefoni. UngdomsBarometern 2000*. Maj 2000. Utg. av UngdomsBarometern AB. Stockholm. Postal enkät användes.

⁴⁸ Bosse Angelöw & Thom Jonsson, *Introduktion till socialpsykologi*, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2000).

På grund av att jag själv ibland jobbar som journalist har jag möjligtvis ett extra intresse för hur *medierna* skildrar vår samtid, och troligtvis en bild av ungdomars situation som till stor del bygger på mediernas skildring. Journalister har ofta ett öga för sin samtid och genom att titta på hur de beskriver samtiden kan en bild av dagens samhälle målas.⁴⁹ Jag vill måla upp denna bild, delvis för att ge läsaren en känsla för ungdomarnas situation idag, men även för att jag anser att mediernas bild ständigt påverkar ungdomarnas syn på sig själva och därmed kommer påverka hur de svarar på mina frågor. Även jag som forskare påverkas av mediernas bild i hur jag tolkar och analyserar och därför kommer en kort genomgång av denna bild här i avsnittet om min förståelse.

Via medierna får vi dagligen nya uppgifter om ungas situation och deras attityder, skriver författarna i inledningen till *De kallar oss unga*.⁵⁰ De menar att bilden som förmedlas ofta är negativ och ger en känsla av att gälla *alla* unga, vilket inte är fallet. Genom att ge ett axplock från de drygt 50 tidningsurklipp om unga som jag har samlat på mig, vill jag illustrera läget idag. I *Sydsvenskan* läser jag att psykiska problem är vanligare hos flickor och att 40 procent av tjejerna på högstadiet och gymnasiet lider av stressrelaterade besvär som magont, huvudvärk eller sömnproblem.⁵¹ Tidskriften *Hälsa & Vård* pratar med en överläkare som säger att ”många ungdomar mår dåligt av känslan att alltid behöva prestera för att duga”⁵². Han säger att kändislivet framställs som förebild och att det hos de unga finns en brist på dialog med vuxna. Överlag skrivs det en hel del om att den nya tekniken leder till ökad stress. *Nya Wermlands-Tidningen* konstaterar att ”Mobilen gör tonåringar stressade” och intervjuar en läkare som säger att sms leder till att allt fler tonåringar lider av sömnlöshet och koncentrationssvårigheter.⁵³ Senare i teoridiskussionen kommer vi att se att en människas jag utvecklas genom att ta till sig av samhällets attityder, och även därför är mediernas bild av samhället intressant.

⁴⁹ Dock måste vi vara medvetna om att det just är en bild, ett perspektiv, och inte någon absolut verklighet.

⁵⁰ Ungdomsstyrelsen, 2003: Ungdomsstyrelsens attityd och värderingsstudie. *De kallar oss unga*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:1. (19. 05. 2008.)

http://www.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/4028e58a001ca0d101001cd9c2b60050/De_kallar_oss_unga_skarm.pdf

⁵¹ Enligt rapporten *Ung 2007* som Ungdomsstyrelsen presenterade 16. 08. 2007. Sara Assarsson, 2007: Psykiska problem vanligare hos flickor. 40 procent av tjejerna i gymnasiet mår dåligt. *Sydsvenskan* 16. 08. 2007.

⁵² Region Skåne, 2007: ”Extrema krav på unga idag” i *Hälsa & Vård* 2007:3. s. 8-9. (22. 05. 2008)

http://www.skane.se/upload/Webbplatser/Skaneportalen-extern/VardHalsa/2007_3/Extrema_krav.pdf

⁵³ Dagens Nyheter, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)

Efter denna genomgång av författarens förståelse redovisas nu uppsatsens teoriram, med fokus på de två interaktionistiska huvudteoretikerna Goffman och Mead. Sist i teoriavsnittet introduceras den postmoderna teorin i ett försök att koppla den klassiska symboliska interaktionismen till dagens samhälle där ett högt tempo och mängder av intryck är karaktäristiska, något som den postmoderna teorin fångar.

3 Teoretisk diskussion

Den teoretiska diskussionen börjar med en genomgång av begreppen *ungdom* samt *identitet*. Dessa två begrepp anser jag nödvändiga att bena upp, eftersom de vid närmare eftertanke är ganska diffusa och svåra att greppa. Sedan redovisas Erving Goffmans teori om det presenterade jaget, och George Herbert Meads klassiska exempel på symbolisk interaktionism, nämligen jagets utveckling genom interaktion. Till sist tar jag även upp det postmoderna perspektivet i syfte att knyta teoriramen till nutiden.

3.1 Om begreppen ungdom och identitet

I och med att jag påstår att min uppsats ska handla om *ungdomar* och *identitet*, anser jag det nödvändigt med en genomgång av begreppen. Det finns många olika definitioner på vad en *ungdom* är. Här nedan ämnar jag diskutera och förtydliga det relativt nya begreppet *ungdomar*.

I Sverige började gruppen *studenter* att bli uppmärksammas och respekterad som aldrig förr i början av 1800-talet och genom dem fick begreppet ungdom ”ett slags legitimitet”,⁵⁴ skriver idéhistorikern Tore Frängsmyr. Det amerikanska begreppet för ungdom (adolescent⁵⁵) myntades⁵⁶ av Stanley Hall när han 1904 kom ut med boken *Adolescence*.⁵⁷ På slutet av 1800-talet hade lagar stiftats för att begränsa barnarbete och göra skolan obligatorisk.⁵⁸ Tonåringar började spendera mycket av sin tid med jämnåriga och kom att ses

⁵⁴ Tore Frängsmyr, *Svensk idéhistoria. Bildning och vetenskap under tusen år. Del II 1809-2000* (Stockholm: Natur och Kultur, 2000), s. 63.

⁵⁵ Adolescent: ung människa ungefär mellan 13 och 19 år; ungdom, tonåring, yngling. Källa: *Nordstedts engelska ordbok*, Utarb. av Vincent Petti och Nordstedts ordboksredaktion, Student's edition, (Stockholm: Nordstedts, 2002).

⁵⁶ David Shaffer, *Social & Personality Development*, 4 uppl. (Belmont: Wadsworth Thomas Learning, 2000).

⁵⁷ Stanley G. Hall, *Adolescence its psychology and its relations to physiology, anthropology, sociology, sex, crime, religion and education*, Vol. 1. (New York: D. Appleton and company, 1931)

⁵⁸ J. F. Kett, *Rites of passage. Adolescence in America, 1790 to the present*. (New York: Basic books, 1977).

på som en ”distinct class of individuals”,⁵⁹ en särskild grupp, som inte längre var barn, men som inte heller hade vuxna förpliktelser.⁶⁰ Begreppet ungdom uppkom ur ett behov av att beskriva denna grupp av människor som befann sig i mellanperioden mellan barn och vuxen. Efter andra världskriget blev begreppet adolescence, ungdom,⁶¹ ännu mer etablerat och i takt med att utbildningar blev längre fördröjdes klivet in på arbetsmarknaden mer och mer.⁶² Ungdomsstyrelsen definierar ungdomar som 16-22 åringar,⁶³ medan UngdomsBarometern definierar i sin rapport från 2006/2007 ungdom som åldern 15 till 24 år.⁶⁴ De menar att de flesta vid 15 års ålder har börjat ”omvärdera sin tidigare identitet som barn” även påverkade av puberteten. Många viktiga livspåverkande beslut tas under denna period och vid 20 års ålder börjar de flesta få en mera grundmurad uppfattning om sig själva, menar UngdomsBarometern. Vid 25-års ålder kan ungdomar istället börja kallas för unga vuxna.⁶⁵

Identitet handlar, enligt boken *Identitetsstudier i praktiken*, om att ”förstå hur människan utvecklar en självförståelse i förhållande till andra”.⁶⁶ Människor vill ofta identifiera sig med någon grupp eftersom det ger emotionell trygghet att känna sig som en del av en större helhet. I dagens samhälle, med teknikens möjlighet att lätt nå utanför nationsrummet, så hittar individerna ofta nya saker att hänga upp sin identitet kring, kanske med en mera lokal anknytning. Idag är gruppen du identifierar dig med ofta baserad på genus, klass, ras, sexuell läggning eller generationstillhörighet. Ungdomar kan exempelvis identifiera sig med just gruppen *ungdomar*. Kinnvall skriver att identitet handlar om hur vi ser på oss själva i relation till hur andra ser på oss⁶⁷ och menar att identiteten växer fram genom andras beskrivningar av oss själva, de beskrivningar som vi *redan* identifierar oss med. ”Identity is constituted through descriptions of ourselves with which we identify”.⁶⁸ Som vi kommer se nedan i Goffmans teori om *det presenterade jaget* handlar det ofta om att bekräfta det som vi

I Sverige införs obligatorisk folkskola för både flickor och pojkar 1842. Källa: Fredrika-Bremer-förbundet: Historik. (26. 06. 2008.) <http://www.fredrikabremer.se/site/page/128?cNode=0>

⁵⁹ Shaffer, s. 9.

⁶⁰ Hall, 1931.

⁶¹ Nordstedts engelska ordbok, 2002.

⁶² Shaffer.

⁶³ Ungdomsstyrelsen, 2006: Arenor för alla, kapitel 4 av 10. (01. 08. 2007)

<http://www.netpub.se/hotel/pub/Ungdomsstyrelsen/html/chapter04.htm>

⁶⁴ Karin Geiger & Peder Gunnarson, *UngdomsBarometern 06/07. Introrapport*. (Cosmos Communications AB. Stockholm, 2006).

⁶⁵ Geiger & Gunnarson.

⁶⁶ Bo Petersson & Alexa Robertson, Inledning i *Identitetsstudier i praktiken*, Red: Bo Petersson & Alexa Robertson, s. 4-10 (Malmö: Liber, 2003).

⁶⁷ Catarina Kinnvall, Identitetsstudier – en översikt i *Identitetsstudier i praktiken*, Red: Bo Petersson & Alexa Robertson, s. 11-34 (Malmö: Liber, 2003).

⁶⁸ Chris Barker, *Television, globalization and cultural Identities* (Buckingham: Open University Press, 1999), s.9.

redan tror oss veta. Vad som dessutom bör hållas i åtanke, och något som vi också snart kommer att se i Meads teori om jagets utveckling, är att identiteten inte väljs en gång för alla utan mera kan ses som en kontinuerlig *process*.

Holstein och Gubrium är inne på samma spår i deras bok om narrativ identitet i en postmodern värld.⁶⁹ I den postmoderna världen⁷⁰ är jaget inte stabilt utan har blivit någonting mycket flyktigt som är, som de säger, ”överallt och ingenstans”.⁷¹ Dagens jag är inte bara en process, utan också ett *projekt*, säger Gubrium och Holstein och menar att vi kanske inte ens ska sträva efter att ha ett enat jag, utan istället tänka på oss själva som bestående av en mängd jag, ”selves”⁷² med deras ord. Även sociologen Zygmunt Bauman menar att alla postmoderna män och kvinnor bör undvika att inneha en fast identitet som består hela livet, eftersom det kan vara ett handikapp.⁷³

Efter denna forskning i hur begreppet identitet används i litteraturen, följer nu en genomgång av arbetets två huvudteoretiker. Båda dessa har sina rötter i den symboliska interaktionismen, ett passande teoretiskt perspektiv som behandlar frågor som både har att göra med social interaktion (sms) och identitet.⁷⁴ Mitt mål är som bekant att försöka förstå hur en social interaktion såsom sms kan påverka unga människors identitet.⁷⁵ Vi börjar hos Erving Goffman, och går sedan in på George Herbert Mead. Goffman och Mead måste anses vara klassiska teoretiker, medan den avslutande postmoderna teorin får representera en något färskare syn på samhället. Genom att redan här i teoridiskussionen vid enstaka tillfällen knyta teorin till sms och ungdomar försöker jag löpande att motivera valet av teori.

⁶⁹ James A. Holstein & Jaber F. Gubrium, *The self we live by. Narrative identity in a postmodern world* (Oxford: Oxford university press, 2000).

⁷⁰ Se diskussion om det postmoderna samhället, avsnitt 3.4.

⁷¹ Min översättning. Holstein & Gubrium, s. 3.

⁷² Holstein & Gubrium, s. 13.

⁷³ Zygmunt Bauman, *Vi vantrivs i det postmoderna* (Göteborg: Daidalos, 1999), s.40. Se även avsnitt 3.4 *Ett postmodernt samhälle*.

⁷⁴ Thomas Johansson, *Socialpsykologi. Moderna teorier och perspektiv* (Lund: Studentlitteratur, 1999).

⁷⁵ Ytterligare en sak som gör det interaktionistiska perspektivet spännande är dess fokus på hur nuet påverkar vår syn på det förflutna, något som jag kommer gå mer in på senare i metoden. Interaktionismen fokuserar på hur nuet påverkar det förflutna, till skillnad från exempelvis psykoanalysen som fokuserar på hur det förflutna påverkar nuet.

3.2 Det presenterade jaget

Inom den symboliska interaktionismen hittar vi sociologen Erving Goffman. Han har influerats av George Herbert Meads tankar om jaget och menar i likhet med Mead, att uppbyggandet av en människas identitet sker när en individ möter andra individer. I Goffmans *Jaget och maskerna* från 1959⁷⁶ kretsar hans teori kring hur vi människor *presenterar* oss själva. Goffman liknar samhället vid en teaterscen där individen står på scenen och presenterar sitt jag för en publik.⁷⁷ Helst vill vi presentera en så fördelaktig bild av oss själva som möjligt och försöker därför styra vilka intryck vi ger⁷⁸ och därmed manipulera vår omgivning. Individen bygger upp en slags idé om sitt *jag*, dels genom att sända ut signaler om sig själv, men även genom att fånga upp hur publiken reagerar. Det handlar om att publik och individ måste komma överens om vad individens jag är.⁷⁹ Om individens presentation av sitt jag misslyckas, om den inte är trovärdig, ”tvingas individen omvärdera sin självuppfattning och antingen förändra sin identitet”⁸⁰ eller söka bekräftelse någon annanstans. I grova drag leder denna strävan efter att komma överens med vår publik till att vi alltså först försöker uppfatta vad andra människor har för förutfattade meningar om oss, för att sedan sträva efter att bekräfta dessa förutfattade meningar.⁸¹

För att vi ska kunna förutsäga andra människors beteende och känna oss trygga är det även nödvändigt med färdiga fasader, säger Goffman.⁸² Dessa sociala fasader bygger på förutfattade meningar om hur exempelvis en polis, en student, en läkare, eller en ungdom är. Det är lättare att hantera världen om vi klumpar ihop och klassificerar människor. ”Fasaden blir en *kollektiv representation* och en realitet av egen kraft.” säger Goffman. Ungdomar tvingas ofta mer eller mindre att uppträda som just ungdomar, inför varandra och inför dem som står utanför och tittar på. Om individen uppträder efter dessa *sociala fasader*, då är det också lättare att komma överens med publiken om individens jag.

⁷⁶ Bokens engelska titel är *The presentation of self in everyday life*. Källa: Erving Goffman, *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik* (Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag, 2004).

⁷⁷ Goffman.

⁷⁸ Holstein & Gubrium.

⁷⁹ Kinnvall.

⁸⁰ Kinnvall, s. 29.

⁸¹ Goffman.

⁸² Goffman.

Goffman skriver även om den *främre regionen* och den *bakre regionen*⁸³ som i hans teateranalogi representerar det som sker *på* scenen och det som sker *bakom*. I den främre regionen, alltså på scenen, beter vi oss så som vi vill framstå inför andra, medan bakom scenen, i den bakre regionen, kan vi göra sådant som vi inte vill att andra ska se. Det sociala livet handlar enligt Goffman om att hålla uppe en fasad, att inte tappa masken.⁸⁴

3.3 Jagets uppkomst och utveckling

”Ty man måste vara medlem i samhället för att vara ett jag.”⁸⁵

Citatet ovan ger en bra bild av George Herbert Meads syn på människans jag som skapas i mötet med andra. I boken *Medvetandet, jaget och samhället* från 1934,⁸⁶ presenteras teorin om hur människan blir självmedveten och skapar ett så kallat *jag*. Enligt Mead är jaget en helt och hållet social process, som utvecklas genom hela livet, allteftersom individen blir mer och mer medveten om sig själv.

I interaktionen mellan människor sker något som Mead kallar *rollövertagande* då en individ får syn på sig själv utifrån. Förmågan att ta andras roller är en central del av jagets utveckling, och något som vi lär oss i barndomen. I *leken* och senare i *spelet* utvecklar barnet sitt jag genom rollövertagande.⁸⁷

För att kunna *spela* måste barnet ta in de andra spelarnas attityder i sin egen attityd.⁸⁸ Barnet som deltar i spelet måste alltså kunna tänka sig in i de andra spelarnas syn på saker och ting och göra om *summan* av dessa åsikter till sin egen. Mead förklarar att ”de andra spelarnas attityd som deltagaren antar, ordnar sig till en sorts enhet”.⁸⁹ Denna enhet av de andras åsikter, som formar sig i individen, kallar Mead för *den generaliserade andre*.⁹⁰ I ett bredare perspektiv, om vi går ifrån spelplanen, menar Mead att även hela samhällets

⁸³ Goffman, s. 97 och s. 101.

⁸⁴ Goffman.

⁸⁵ George Herbert Mead, *Medvetandet, jaget och samhället från socialbehavioristisk ståndpunkt* (Lund: Argos, 1976), s. 125.

⁸⁶ Mead.

⁸⁷ Mead.

⁸⁸ Mead.

⁸⁹ Mead, s. 120.

⁹⁰ Mead, s. 120.

värderingar organiserar sig, i en persons jag, till en sorts enhet.⁹¹ Den generaliserade andres attityd är hela samhällets attityd, säger Mead.⁹² Varje person som du möter registrerar du och tar in, och alla dessa uppfattade åsikter blandar sig sedan med din egen person och bildar i dig den generaliserade andre. Men en människa som tar in samhällets attityd kan i nästa fas välja att gå emot denna attityd. Mead säger att en människa väljer antingen ”självhävdelse” eller att bli ”medlem i hopen”.⁹³ Medvetenheten och en människas tänkande har en enligt Mead stor betydelse i uppbyggandet av jaget.⁹⁴

Mead menar även att jaget (the self) består av två delar som han kallar för *I* och *me*. Det är genom att vi tar in *den generaliserade andre* i oss som vi får ett *me*.⁹⁵ Lite förenklat är *me* den delen av jaget som tar till sig av samhällets attityder och värderingar, medan *I* står för den delen av jaget som är mera självständigt. Hos en självständig person som har en ”utpräglad personlighet”⁹⁶ är *I* starkare. Hos en person som rättar sig efter samhället är *me*-delen av jaget starkare. Lite förenklat vill en *me*-person göra som alla andra.⁹⁷ Jaget måste erkännas av andra, säger Mead och menar att jaget är beroende av andra människors *bekräftelse*. Samtidigt menar han att jaget vill vara unikt och att ”självidentifiering”⁹⁸ är viktigt för *I*-delen av jaget. Sammanfattningsvis tar vi alltså hela tiden åt oss av samhällets attityd genom *me*, men har samtidigt ett ständigt behov av att vara unika genom våra *I*. Det gäller att hitta en balans mellan *I* och *me*.⁹⁹

Mead skriver alltså att jaget uppkommer genom interaktion mellan individer. Han menar även att denna sociala process när den fortsätter leder till något som han kallar för ”ytterligare differentiering, ytterligare evolution, ytterligare organisation”.¹⁰⁰ Hans poäng verkar vara att ju fler människor du umgås med desto mer definierad blir ditt jag. Med andra ord skulle du bli mer *originell* ju fler människor som ditt jag får interagera med. Detta är intressant eftersom sms-kommunikation möjliggör interaktion med många, många fler

⁹¹ Även exempelvis mediernas attityder bör på detta sätt gå in i en människas jag. Se 2.3 *Författarens förförståelse* för en kort inblick i mediernas bild av unga idag.

⁹² Mead.

⁹³ Mead, s. 144.

⁹⁴ Mead.

⁹⁵ Mead, s. 145 skriver: ” ”me” representerar den grupp av attityder som står för de andra i samhället”.

⁹⁶ Mead, s. 148.

⁹⁷ Mead.

⁹⁸ Mead, s. 152.

⁹⁹ Mead.

¹⁰⁰ Mead, s. 127.

människor än vad som någonsin tidigare varit möjligt, och därför kan sms enligt Meads teori bidra till att människor får en starkare egen identitet.

Värt att tänka på är att Meads teori, som grundades på 1930-talet, egentligen avser kommunikation som sker ansikte mot ansikte. Det är intressant att applicera en klassisk teori på ett nytt fenomen såsom sms och se om detta nya sätt att interagera påverkar oss på det sätt som Mead menar att ansikte-mot-ansikte-interaktion gör. Samtidigt anser jag att det krävs en kompletterande teori för att återknytta till vår nutid. Meads klassiska teori är tillsammans med den nutida postmoderna synen en spännande kombination som vi ska se senare i analysen.

3.4 Ett postmodernt samhälle

I och med att sms är ett sådant omedelbart nutida fenomen, behöver den symboliska interaktionismen kompletteras av en teoretisk syn som tar hänsyn till och tar upp saker som i större utsträckning berör *dagens* samhälle.

En postmodern syn präglas av tron på att det inte finns en enda sanning, att vi lever i en värld utan särskilda normer och att samhället blir mer och mer komplext.¹⁰¹ Zygmunt Bauman är en av de ledande sociologerna inom den postmoderna teorin. Han beskriver hur 1900-talets moderna projekt, med trygghet som en viktig grundpelare, nu har kommit av sig med ett postmodernt samhälle i ständig förändring som följd. I det postmoderna samhället är individen framträdande. Bauman skriver att samhället blir mer och mer individualiserat och att denna individualisering är ett hot mot gemenskapen.¹⁰² Han menar även att den ökande *kommunikationen* och det ökande antalet interaktioner är ett hot mot gemenskapen. Ju mer omfattande vårt nätverk av opersonliga vänskaper blir, desto mer ökar vår längtan efter djupa, personliga relationer.¹⁰³ Med andra ord ökar vi kvantiteten av våra vänner, och får fler och fler, samtidigt som vi längtar efter att ha nära relationer, något som blir svårare att hinna med på grund av ett allt större antal relationer som ska underhållas.

¹⁰¹ De flesta teoretiker, även de som inte vill erkänna den postmoderna synen kan ändå hålla med om att nutida samhällen visar tecken på vissa typiskt postmoderna fenomen så som fragmentisering, pluralism och individualism, skriver Kumar. Källa: Krishan Kumar, *From Post-industrial to post-modern society. New theories of the contemporary world* (Oxford: Blackwell publishers Ltd, 1995).

¹⁰² Zygmunt Bauman, *Det individualiserade samhället* (Göteborg: Daidalos, 2002).

¹⁰³ Zygmunt Bauman, *Att tänka sociologiskt* (Göteborg: Korpen, 1992).

En människas identitet är möjligtvis i och med denna individualisering, mer viktig idag än vad den har varit förut. Diskussionerna kring begreppet identitet har ökat explosionsartat på senare år.¹⁰⁴ Jock Young menar att identitet är ett surrogat för gemenskap.¹⁰⁵ Bauman skriver att människan idag har ”frihet att skapa sig själv”,¹⁰⁶ men framhåller att en fast identitet som består hela livet kan vara ett handikapp för den postmoderna människan.¹⁰⁷ Individualism är en central term i Baumans postmoderna teori vilket inte är överraskande eftersom fokus i dagens samhälle alltmer ligger på just individen. I detta samhälle har mobiltelefonen och sms-funktionen kommit att passa in alldeles utmärkt i och med möjligheten för alla individer att ha en egen personlig telefon.

Mead antyder i sin teori att en människa kan få en mera definierad känsla för sitt jag ju fler människor hon umgås med. Detta tolkar jag som att många interaktioner kan leda till ett ökat fokus på individen. Sms:ande kan sannolikt bidra till att antalet interaktioner ökar. I förlängningen skulle detta kunna innebära att sms:ande då bidrar till ett ökat fokus på individen och en ökad individualisering.

3.5 Alternativa teorier

Det finns många alternativa teorier som även hade lämpat sig i en uppsats om ungdomar och sms. Här följer några exempel på alternativa teoriaspekter som hade kunnat belysa mitt fält, men ur ett annat perspektiv. Georg Simmels storstadsteori¹⁰⁸ där han menar att för många intryck leder till en människa som är blasé hade kunnat användas eftersom mobiler och sms bidrar just med en massa intryck. Simmel menar även att storstadsmänniskan reagerar mera rationellt än känslomässigt, något som har en intressant likhet med några av mina intervjupersoners tankar om att det är lättare och mindre känsligt att sms:a jämfört med att ringa eller prata i verkligheten. Den mera rationella sms:ande människan skulle även kunna belysas med Max Webers teori¹⁰⁹ där han skriver att människan kan fastna i en rationell järnbur och där han dessutom tar upp intressanta aspekter om hur människan kan känna sig både fri och samtidigt fången. Även Margaret Somers narrativa teori hade kunnat vara ett

¹⁰⁴ Bauman, 2002.

¹⁰⁵ Jock Young, *The exclusive society* (London: Sage, 1999).

¹⁰⁶ Bauman, 2002. s. 174.

¹⁰⁷ Bauman, 1999.

¹⁰⁸ Henrik Ørnstrup, Georg Simmel i *Klassisk och modern samhällsteori*, Red: Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen, s. 119-132 (Lund: Studentlitteratur, 1999).

¹⁰⁹ Per Månson, Max Weber i *Klassisk och modern samhällsteori*, Red: Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen, s. 119-132 (Lund: Studentlitteratur, 1999).

intressant alternativ och hade inneburit fokus på sms som en del av ungdomarnas berättelse om sig själva. Denna teori kan dock inte kopplas tillfredsställande till det som ungdomarna själva pratar om, nämligen att de vågar mer och vill ha svar.

En annan tanke var att ta med Randall Collins som är en nutida sociolog. Han har skrivit boken *Sociological insight*¹¹⁰ där han bland annat redovisar för sin teori om ritualer och interaktion. Denna teori bygger på Emile Durkheims religionsteori där Durkheim säger att det är ritualerna som gör att vissa saker känns heliga medan andra förblir profana. Mobilen kan tänkas vara vår heliga sak, vår symbol för samhörighet. I Collins teori har interaktionen en central plats och eftersom sms till stor del handlar om interaktion hade då denna teori kunnat passa. Collins teori tar upp olika typer av makt och det hade kunnat vara intressant att titta på hur makt utövas i sms. Dock väljs Collins teori till slut bort, eftersom den inte lägger så stor vikt vid skapande av identitet, något som jag vill ta upp.

I sin teori om hälsningsceremonier¹¹¹ för Johan Asplund ett långt logiskt resonemang som leder fram till slutsatsen att människan blir *utplånad* om hon hälsar på någon som inte hälsar tillbaka. Detta resonemang är mycket intressant med tanke på att mina intervjupersoner pratar om hur det känns om någon inte svarar på ett sms. Denna teori kan dock inte användas till att förklara något annat än just detta. Jag behöver en bredare teoriram och söker även teorier som låter mig koncentrera resonemanget kring identitet. Dessa teoriaspekter kan med fördel ses som uppslag till vidare forskning i ämnet. Här följer nu metodavsnittet som tar upp den kvalitativa metoden och mitt tillvägagångssätt.

4 Metodologi

Jag börjar med en allmän diskussion om det kvalitativa förhållningssättet samtidigt som jag motiverar varför jag vill använda den kvalitativa metoden. Sedan redovisar jag mer ingående för mitt specifika tillvägagångssätt och därefter introduceras den *interaktionistiska* kvalitativa metoden, som uppmärksammar hur arbetets teori och metod är integrerade med varandra.

¹¹⁰ Randall Collins, *Sociological insight: an introduction to non-obvious sociology* (Oxford: Oxford university press, 1992).

¹¹¹ Johan Asplund, *Om hälsningsceremonier, mikromakt och asocial pratsamhet* (Göteborg: Korpen, 1987).

4.1 Kvalitativ metod

Den kvalitativa metoden intresserar sig för hur individen uppfattar och tolkar sin omgivning. Människors upplevelser står i centrum och det gäller för forskaren att öka sin *förståelse* för ämnet i fokus. Kvalitativ metod kännetecknas även av en närhet till den undersökte. Detta innebär att forskaren kan få en djupare och mera fullständig förståelse genom att försöka se på fenomenet ur den undersöktes situation.¹¹² Faran med närhet är att den även kan innebära att forskaren påverkar den undersökte allt för mycket, eller tvärtom att den undersökte påverkar forskaren.¹¹³ Min ambition är naturligtvis att kombinera närhet och distans genom att engagera mig i de intervjuades berättelser och samtidigt vara medveten om att min förförståelse¹¹⁴ kan påverka mina intervjupersoner.

Några nackdelar är att den kvalitativa metoden i hög grad vilar på forskarens subjektiva intervjuteknik och att de svar forskaren får kan vara svårare att analysera än exempelvis enkäter. Å andra sidan kan jag med intervjuer få en djupare förståelse för den valda företeelsen. Dels finns möjligheten att följa upp frågor, och dessutom ger intervjuer chansen att fånga upp information i form av ansiktsuttryck, pauseringar och tonfall.

4.1.1 Förarbete

Det kvalitativa förhållningssättet är induktivt,¹¹⁵ vilket betyder att datainsamlingen sker i början av forskningsprocessen. Frågeställningen växer ofta fram samtidigt och löpande under insamlingen av *empirin*¹¹⁶ och brukar först vara ganska diffus för att under arbetets gång bli mer och mer precis.¹¹⁷ Jag använder den så kallade *ostandardiserade*¹¹⁸ intervjun, eftersom ambitionen är att upptäcka och förstå företeelser som inte nödvändigtvis behöver vara definierade på förhand.¹¹⁹ En så kallad *intervjuguide*¹²⁰ med ett tiotal punkter fungerar som stöd.¹²¹ Styrkan i den kvalitativa intervjun ligger i att den liknar ett vardagligt samtal,¹²²

¹¹² Holme & Solvang.

¹¹³ Gunnar Andersson & Anders Persson, Närhet/distans, forskare/informant, forskning/undervisning- några avslutande reflektioner i *Mer än kalla fakta. Kvalitativ forskning i praktiken*, Red: Katarina Sjöberg, s.193-202 (Lund: Studentlitteratur, 1999).

¹¹⁴ Se inledningsstycket 2.3 för en beskrivning av begreppet förförståelse.

¹¹⁵ Induktiv metod kan jämföras med *deduktiv* metod som går ut på att prova en redan formulerad hypotes.

¹¹⁶ I detta fall består empirin av nio intervjuer samt ungdomarnas för mig redovisade sms.

¹¹⁷ Jarl Backman, *Rapporter och uppsatser* (Lund: Studentlitteratur, 1998).

¹¹⁸ Starrin & Renck. Även av Backman, s. 53 kallad *ostrukturerad intervju*.

¹¹⁹ Starrin & Renck.

¹²⁰ Starrin & Renck.

¹²¹ Se bilaga 2 för intervjuguiden.

¹²² Holme & Solvang.

dessutom har det visat sig fördelaktigt i denna typ av intervju att forskaren delar med sig av egna erfarenheter.¹²³ Genom att försiktigt dela med mig finner jag att jag kan sätta igång tankeprocesser hos intervjupersonerna och skapa en mer personlig och förtrolig atmosfär.

4.1.2 Avgränsning och uppslag till vidare forskning

Eftersom jag jobbar ifrån en bred grund för att rikta in mig mer och mer, har jag till en början funderingar på att även ställa frågor om mms, chat och msn¹²⁴, men beslutar mig sedan för att endast ta upp sms. Visserligen liknar dessa andra kommunikationssätt sms på en del sätt, men eftersom jag är intresserad av det *särskilda* med sms exkluderas dessa övriga kommunikationssätt i denna undersökning.

Det finns många aspekter av sms som berörs under intervjuerna som inte får plats i denna uppsats, men som ändå är värda att nämna som eventuella uppslag till vidare forskning. Exempelvis är det speciella *språket* som uppkommer i sms intressant, liksom frågan om *varför* sms har blivit så populärt. Jag kommer inte heller att fördjupa mig i företeelsen *att sms:a mitt i natten*, trots att det var här idén till detta arbete började. Inte heller aspekter som hur ungdomar kan tänkas påverkas av mobiltelefonens *strålning*, eller ett mer globalt perspektiv och en jämförelse med ungdomar i olika länder är något som jag kan gå in på här. En annan inriktning som förvånansvärt nog inte kommer upp under intervjuerna är *mobbing med sms*.¹²⁵ Även om mobbing inte finns med i denna undersökning är det ett intressant och viktigt ämne att forska om, eftersom det exempelvis är ganska lätt att stöta ut en person genom att inte svara på dennes sms.

4.1.3 Urval

Mina intervjupersoner ska vara under 18 och använda sms mer eller mindre flitigt. Genom en gymnasielärare på en mindre ort får jag tag på nio lämpliga ungdomar, och därför genomförs alla intervjuer under ett par dagars vistelse på denna ort. Intervjupersonerna kommer alla från samma gymnasieskola som ligger i ett mindre samhälle i mellersta Sverige. De nio intervjupersonerna, som är helt anonyma, är i åldern 16 till 17 år. Denna studie ska inte ses som representativ för ungdomar i allmänhet, utan handlar om dessa nio ungdomars

¹²³ Starrin & Renck.

¹²⁴ Chat, msn och mms är också relativt nya sätt att kommunicera på som flitigt används av ungdomar. Chat och msn görs via datorn, medan mms (multi media service) skickas som ett sms, med skillnaden att även bilder och ljud kan skickas.

¹²⁵ König skriver om mobbing bland ungdomar med hjälp av mobiltelefoner. Se 2.1 *Tidigare forskning*.

upplevelser av sms. Möjligtvis och förhoppningsvis kan den visserligen ge en ökad *förståelse* för hur ungdomar i stort ser på sms och även bidra med vissa insikter om hur sms-kommunikation kan vara kopplat till identitet.

4.1.4 Intervjusituationen

Fördelen med att göra alla intervjuer samlade under ett par dagar är att jag kommer in ett flyt i mitt intervjuande och att jag får en bra helhetsbild över vad som har sagts. En nackdel är dock att det inte blir lika mycket tid till reflektion eller möjlighet att justera intervjuguidens brister. När det sedan visar sig vara svårare än vad jag först beräknat att få tillgång till ungdomarnas skrivna sms hade också där mer tid med varje person varit en fördel.

Thurlow¹²⁶ påpekar att det inte alltid är så lätt att få tillgång till skrivna sms eftersom de nästan alltid är “private and personal, and sometimes very intimate”.¹²⁷ Jag skriver inte av så många sms som det var tänkt. Många av ungdomarna uppger att de just har raderat väldigt många ur telefonen, något som jag inte alls har räknat med, och en del säger att deras telefon inte sparar på utgående sms. Detta leder till att jag får tillgång till ett femtiotal sms, men att de flesta av dessa inte har skrivits av intervjupersonerna själva utan av deras kompisar.¹²⁸ Senare hör jag dock av mig till några av intervjupersonerna och ber dem att komplettera med sms som de själva skrivit, något som de flesta också gör. I boken *Mobile messages*¹²⁹ används ett sätt att samla in sms-data, som jag nu i efterhand ser hade fungerat bra i denna undersökning. Ungdomarna får skriva av ord för ord, tecken för tecken på särskilda blanketter som de sedan lämnar till forskaren. Detta sätt prövas när jag ber en del av ungdomarna att komplettera, och blanketterna fungerar utmärkt. Mitt empiriska material består så av totalt nio intervjuer med gymnasieungdomar från 16 till 17 år, fyra tjejer och fem killar. Intervjuerna är mellan 30 och 80 minuter långa och det transkriberade materialet är på cirka 190 datorskrivna sidor. Därtill läggs sedan ett 70-tal avskrivna sms. På grund av att jag fått tillgång till många av intervjupersonernas *mottagna* sms har jag även möjlighet att se att det som ungdomarna berättar för mig att de själva skriver, även speglas i kompisarnas sätt att

¹²⁶ Thurlow.

¹²⁷ E. Kasesniemi & P. Rautiainen, Mobile culture of children and teenagers in Finland i *Perpetual contact: Mobile communication, private talk, public performance*. Red: James E. Katz & Mark A. Aakhus s. 170-192 (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), s. 174.

¹²⁸ Ett integritetsproblem uppstår eftersom många av sms:en alltså är skrivna av vänner till intervjupersonen. Jag bedömer att jag kan ge ett fullgott skydd till dessa vänner genom att se till att även de är anonyma och beslutar att dessa sms kan ingå i min empiri.

¹²⁹ Kasesniemi.

skriva. På detta sätt vidgas även mitt empiriska material till att beröra omkring 20 (de nio ungdomarna och deras vänner) ungdomars sms.

Genom att i början av intervjun be dem berätta lite bakgrund om sig själva och deras mobilanvändning, får jag utifrån dessa fakta lättare att ställa lämpliga frågor. Det är även intressant att höra hur de presenterar sig själva och att få en skymt av deras självbild, med tanke på min teoretiker Erving Goffman och det interaktionistiska intresset för självpresentation.¹³⁰ En sak som förvånar mig, är att ungdomarna inte har reflekterat över saker så mycket som jag förväntar mig.¹³¹ Som jag nämner här ovan finns en svårighet med den kvalitativa metoden eftersom den bygger på intervjupersonens eget berättande, och det är inte alltid som intervjupersonen är så medveten om sig själv och sina inre processer. Det verkar ibland svårt för några av mina intervjupersoner att reflektera kring deras sms:ande, möjligtvis för att det är en syssla som de är så inne i.

4.1.5 Efterarbetet

En forskare kan aldrig förmedla hur det egentligen är, utan bara tolka det som hon eller han ser och förstår utifrån den individuella förförståelsen. Tolkning är ett försök att länka den personliga berättelsen med teorier om samhällsstruktur. Varje intervju kan dels tolkas var för sig, men intervjumaterialet kan även ses som en helhet. Analysarbetet som går ut på att tolka, organisera och strukturera upp insamlad data,¹³² sker fortlöpande under hela arbetsprocessen, dock med mer skärpa mot slutet av arbetet. Det är tolkningsmomentet i analysen som avser att ge förståelse och mening och den kräver ”kunskap, insikt, sensitivitet och ibland en viss intuition”.¹³³ En tid på två år har hunnit passera från genomförandet av intervjuerna fram till formulerandet av analysen. Ändå känns materialet fortfarande högst aktuellt och trots att en fördröjning hade kunnat innebära svårigheter med att sätta sig in i materialet igen, eller att komma ihåg alla detaljer, tror jag att det i det här fallet har varit en fördel, med en djupare mognad och förståelse för mitt material som följd.

¹³⁰ Se teoriavsnittet 3.2 Det presenterade jaget.

¹³¹ Läs mer om detta oväntade, här nedan i 4.2.2 *Interaktionen och det oväntade* och i analysen, avsnitt 5.4.4 *Reflektionens betydelse*.

¹³² Backman.

¹³³ Backman, s. 55.

Under bearbetningen av det empiriska materialet grupperas intervjukrifterna så att kategorier eller teman successivt faller ut.¹³⁴ Ungdomarna pratar mycket om hur de vågar mer i sms, hur de kan vara djärvare och hur lätt det är att vrida lite på sanningen. Första temat kallar jag därför, *Ett djärvare jag och lögnen*. Andra temat, *Svara då!* behandlar vikten av respons, eftersom det allra viktigaste för ungdomarna verkar vara att få svar.

4.2 Metod och teori interagerar

Metod och teori är de verktyg som jag ska använda mig av i min analys och ska i detta arbete inte ses som fristående från varandra utan tvärtom integrerade. Jag ämnar här redogöra för hur de teoretiska och metodologiska resonemangen är integrerade med varandra. Järvinen och Mik-Meyer tar upp i sin bok *Kvalitativa metoder i et interaktionistiskt perspektiv*¹³⁵ hur det med fördel går att jobba med sin metod ur ett teoriperspektiv.

Den symboliska interaktionismen fokuserar på mötet mellan människor och även på hur nuet påverkar det förflutna.¹³⁶ Min ambition är att genomgående i teori, metod och analys hålla ett interaktionistiskt perspektiv. Därför vill jag exempelvis se hur själva mötet mellan intervjuare och intervjuperson, alltså nuet, kan tänkas påverka intervjupersonens syn på sitt eget sms:ande, något som alltså har hänt i det förflutna. Eftersom jag i min teori tar upp Goffmans självpresentation och Meads teori om identitet ämnar jag, för att även hålla ett interaktionistiskt perspektiv i analysen, titta på: 1) intervjupersonens självframställning, och 2) interaktionen mellan intervjuare och intervjuperson. Förutom dessa två bör även en öppenhet för det oväntade vara en del av analysarbetet enligt ett interaktionistiskt perspektiv.

4.2.1 Intervjupersonens självframställning

Den mening som skapas i en intervju hänger alltid ihop med de föreställningar som finns om hur samhället ser ut. Intervjun är ett tillfälle för intervjupersonen att presentera sig själv och går för det mesta mer eller mindre ut på att presentera ett föredraget själv. Intervjupersonens

¹³⁴ Per-Gunnar Svensson, Rapportering och publicering av kvalitativa studier i *Kvalitativa studier i teori och praktik*, Red: Per-Gunnar Svensson & Bengt Starrin, s. 228- 237 (Lund: Studentlitteratur,1996).

¹³⁵ Margaretha Järvinen & Nanna Mik-Meyer, *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv: interview, observationer og dokumenter* (København: Hans Reitzels Forlag, 2005).

¹³⁶ Detta tankesätt är extra intressant därför att vi i dagens samhälle är väldigt influerade av Sigmund Freuds tankar om att det är *det förflutna* som påverkar *nuet*. Sten Högnäs skriver i sin översikt över idéernas historia att: ”Sannolikt är Freud vid sidan av Einstein den som mest dramatiskt har förändrat 1900-talets idévärld”. Sten Högnäs, *Idéernas historia. En översikt* (Lund: Historiska media, 2000), s. 181.

roll är att inte tappa ansiktet under intervjun.¹³⁷ Enligt den symboliska interaktionismen kan vi inte helt nå bakom denna fasad som intervjupersonen målar upp,¹³⁸ men genom en medvetenhet kan vi kanske nå insikt om hur personens fasad är uppbyggd. ”Kategoriseringar av medlemskap”¹³⁹ är ett interaktionistiskt grepp som går ut på att se i vilka kategorier som deltagarna i ett möte placerar sig själva eller blir placerade. En person förväntas ha egenskaper och åsikter enligt de kategorier hon eller han tillhör. I vårt möte där vi har en intervjuare och en intervjuperson är det lätt att falla in i att se på varandra som exempelvis tillhörande kategorierna ”ungdomar” och ”forskare”.

4.2.2 Interaktionen och det oväntade

Intervjupersonens svar kommer att påverkas av den situationen som vi befinner oss i, av *kontexten*. Den symboliska interaktionismen menar att vi inte nödvändigtvis är determinerade av kulturen vi befinner oss i, utan är istället mera påverkade av den omedelbara kontext som vi befinner oss i för tillfället. Konkret social interaktion¹⁴⁰ påverkar på vilket sätt vi ser på det förflutna. Den interaktionistiska forskningsstrategin trycker även på vikten av en öppenhet för det komplexa och det oväntade i en undersökning. Utmaningen som forskare är att acceptera att det är komplext, att låta sig finna kunskap som inte stämmer överens med ens första paradigm och att motstå ”impulsen att dölja plågsamma oklarheter”.¹⁴¹ Min förförståelse blir utmanad av det oväntade många gånger. Exempelvis möts jag av oförstående miner när jag ber ungdomarna tänka på vad det är för bild av sig själva som de förmedlar med sina sms. Problemet är inte att de inte förstår frågan, utan mera att de inte verkar *ha* en bild av sig själva. Läs mer om detta i analysen.¹⁴² I denna studie har få saker varit förutbestämda och jag har försökt vara öppen för förändring i alla riktningar. För att hålla mig till denna metodologiska jag alltså sammanfattningsvis: 1) vara medveten om att det ungdomarna säger kan bero på att de vill verka bättre inför mig, 2) vara medveten om att *jag* spelar in i hur de svarar, alltså att vad jag säger och hur jag säger det påverkar deras svar och 3) ständigt hålla en öppenhet för det oväntade.

¹³⁷ Järvinen & Mik-Meyer.

¹³⁸ Järvinen & Mik-Meyer.

¹³⁹ Järvinen & Mik-Meyer, s. 32. Se även ”kategorisering av medlemskap” i C. Baker, *Ethnomethodological analyses of interviews i Inside interviewing. New lenses, new concerns*, Red: J.A. Holstein & J.F. Gubrium (Thousand Oaks, CA: Sage, 2003), s.410.

¹⁴⁰ Mening skapas genom konkret social interaktion, när människor träffas. Källa: Järvinen & Mik-Meyer.

¹⁴¹ Järvinen & Mik-Meyer, s. 40.

¹⁴² Avsnitt 5.4.4 *Reflektionens betydelse*.

5 Analys

”Man har lättare tillgång till varandra... .. det kan vara lite kul, lite charmigt att få.”

Fredrik funderar över fördelarna med sms.

I detta avsnitt ämnar jag använda mina teorier för att förstå hur ungdomars sms:ande kan vara kopplat till deras identitetsskapande. Analysarbetet går till stor del ut på att strukturera upp och tolka empirin.¹⁴³ För att bestämma vilka aspekter jag vill lyfta fram läser jag noga igenom alla intervjuer, lyfter fram citat som känns relevanta och kopplar dem till lämpliga teoriavsnitt. Under denna process faller till slut vissa teman ut, som intervjupersonerna återkommer till, och dessa kommer att bestämma inriktning på analysen. Första temat handlar om att ungdomarna *vågar* mer i sina sms. I avsnittet *Ett djävare jag och lögnen* används huvudsakligen Goffmans teori om det presenterade jaget. Andra temat behandlar vikten av respons med fokus på Meads interaktionsteori i *Svara då!* Innan jag introducerar uppsatsens två teman vill jag presentera intervjupersonerna, samt ge en inblick i vad jag har kommit fram till att ungdomarnas sms handlar om. Eftersom min tolkning av intervjupersonerna redan börjar vid hur jag presenterar dem, finns denna presentation här i början av analysen istället för i metoden, som annars hade varit ett alternativ.

Citaten i analysen har redigerats ytterst lite för att inte ta bort både känslan i talet, samt de nyanser som finns i intervjupersonernas stakningar, pauser och sätt att uttrycka sig. Tre punkter så här ... betyder att personen är tyst och tänker efter en kort stund och tre punkter inom parantes (...) betyder att jag har redigerat bort delar av dialogen. Enstaka, högst dialektala ord har tagits bort på grund av anonymitetsaspekten. Jag har bytt ut personnamn, ortsnamn och även namn på tidningar och uteställen i citaten och sms:en för att skydda anonymiteten. När(haha) sitter fast så här i ett ord i citaten betyder det att intervjupersonen skrattar på själva ordet, inte efteråt, och ljudet ”haha” yttras egentligen aldrig. Citaten återges i en något mindre, kursiv stil.

Jag vill här passa på att tacka alla medverkande för väldigt intressanta, inspirerande och ibland överraskande intervjuer. Denna uppsats bygger på det ni berättade. Många tack även till den person som mycket hjälpsamt förmedlade kontakt med ungdomarna.

¹⁴³ Backman.

5.1 En presentation av intervjupersonerna

I början av varje intervju ber jag ungdomarna berätta lite om sig själva. Eftersom självbild och identitet är centrala i denna uppsats är det intressant att höra hur de nio intervjupersonerna ser på sig själva. Det är bra att hålla i åtanke att ungdomarna sannolikt ger en något förskönad bild av sig själva, att de på olika sätt påverkas av mig som forskare, och att de även är lite nervösa, kanske särskilt i början av intervjun. Möjligen sker även *kategorisering av medlemskap*¹⁴⁴ där intervjupersonerna agerar utifrån den kategorin som de upplever att de tilldelats, nämligen kategorin ungdom. De kan försöka vara mig till lags genom att bekräfta det de tror är mina fördomar om ungdomar. Därför krävs en viss tolkning och en lyhördhet från min sida. Ungdomarna är mellan 16 och 17 år. De flesta fick sin första mobil när de var 11-12 år, förutom Agnes och Fredrik som var lite äldre, 14 år, och Terese som bara var 10. De flesta menar att de sms:ar mest runt fem-, sex-tiden på eftermiddagen när de har kommit hem från skolan. Oftast är sms:en korta, men är de längre handlar de ofta om någonting som har hänt som måste förklaras. Namnen är fingerade på samtliga nio ungdomar.

Terese skrattar mycket och tycker att det är roligt att skriva sms. Hon gillar att kolla på tv, vara med pojkvännen och träffa kompisar. Hon stressas inte av mobilen, men är beroende av den och har svårt för att stänga av den, ifall hon skulle missa något. Det verkar vara viktigt för Terese att passa in. Hon skickar ”våldigt mycket” sms, 164 stycken senaste månaden, och ringer pojkvännen varje dag. **Natalie** skrattar också mycket och utstrålar självförtroende. Hon är egentligen inte förtjust i mobilen och lämnar den hemma ibland eftersom den stressar henne. Mobilen är ändå oftast med och Natalie tror att hon skickar cirka sex sms om dagen (det skulle i så fall bli 180 sms i månaden). Det blev fler sms förr i tiden, innan hon var 14, och idag tycker Natalie bara om att sms:a när hon inte är trött. Det är lättare att skriva svåra saker på sms eftersom det inte blir så pinsamt, säger Natalie. **Andreas** mobilräkning låg senast på 800 kronor, med 400 samtal förra månaden och 15 sms om dagen (det blir 450 i månaden). Andreas är den som sms:ar mest av alla intervjupersoner i så fall. Mest är sms:en korta och handlar om att planera aktiviteter. Andreas känner sig inte stressad av mobilen, men det kan vara ”gött” att åka iväg och glömma laddaren, eftersom han får 30-40 samtal och 10-20 sms om dagen. Han verkar självsäker, men tycker att mina frågor är svåra. Till skillnad från de andra, säger Andreas att han inte tycker att det är lättare att ljuga på sms, utan lika gärna kan ljuga ansikte mot ansikte. **Daniel** tycker att det roligaste med

¹⁴⁴ Järvinen & Mik-Meyer, s. 32.

mobilen är att få meddelande, eftersom det inte är lika roligt att ”sitta och snacka”. Han berättar att det brukar bli fem till sex sms som skickas vid varje sms-tillfälle. Men han kan bara svara om han har pengar på kontantkortet som fylls på med endast 150 kronor i månaden. Daniel är på samma sätt som Andreas, den som folk frågar var festen är, men han reflekterar mer än Andreas och har åsikter om det mesta jag frågar om. Det är lättare att ljuga på sms, säger Daniel, och viktigt att skämta. **Markus** lyssnar mest på musik med mobilen och sms:ar ”inte mycket”, kanske 50 eller 100 sms i månaden. Till skillnad från de andra ungdomarna som sms:ar mest på kvällen, skickar Markus mest på skoltid. Han skriver motvilligt tillbaka till folk och tycker att det är lite jobbigt och tråkigt att skriva. **Kristoffers** första år med mobilen, var det spel som gällde, men när han blev 12 eller 13 började han sms:a en tjej som han blev intresserad av. Idag har Kristoffer inte tid att använda mobilen så mycket. Han skickar cirka tre, fyra meddelanden i veckan, och kan inte ringa eftersom batteriet inte håller. Ändå är han beroende, säger han, och måste ha med sig mobilen ”ifall någon ringer eller skickar meddelande”. Kristoffer verkar vara en lugn person. Han använder aldrig smileys, men försöker vara lik den han sms:ar med. **Agnes** var 14, och lite äldre än de flesta i denna undersökning när hon fick sin första mobil. Hon sms:ade mer förut, men tröttnade och nu blir det kanske två meddelanden i veckan. Mobilen är alltid med, men till skillnad från exempelvis Terese och Kristoffer är Agnes inte beroende av den utan stänger av den ibland om hon inte vill störas. Agnes vågar mer på sms och funderar en hel del på vad det ska stå innan hon skickar. **Fredrik** var också 14 när han fick sin första mobil. Han använder den ganska mycket med 10 skickade sms om dagen (cirka 300 i månaden), men tycker inte om onödiga sms, som ”Vad gör du?”. Fredrik sms:ade mer tidigare, men har slutat ha kontakt med en del av sms-vännerna nu. Han tycker om att ha tid på sig och få tala till punkt i sms. **Isabella** är inte beroende, säger hon, men får abstinens och känner sig handikappad utan mobilen. Ändå lämnar hon den i skåpet i skolan eftersom det är fult att ha den i fickan. Isabella känner sig stressad av att pengarna lätt rinner iväg. Ibland sms:ar hon mycket med en person och ibland försöker hon att inte sms:a så mycket en period. I genomsnitt tror hon att det blir cirka 150 sms i månaden. Isabella använder väldigt mycket smileys, och har förstått att allt fint som står i ett sms inte nödvändigtvis är sant.

5.2 Vad handlar deras sms om?

Intervjuare: Vad är det du vill ofta när du sms:ar?

Agnes: ja... fråga hur dom mår och, eller om jag kunde liksom låna nånting eller nåt.

Innan analysens två teman presenteras vill jag börja med att definiera några olika sorters sms som identifierades under intervjuernas gång. På ett plan kan sms:en delas upp i två sorter: Sms:en kan vara *torra* eller *skämtsamma*. Ett annat sätt att sortera är att kategorisera utifrån vad sms:en handlar om. Under intervjuerna pratar vi om varför ungdomarna skickar sms och kommer fram till fyra typer av sms,¹⁴⁵ varav typ 2 som skickas för att vara social är vanligast. Genom att titta på vad ungdomarna skriver i de sms som jag får tillgång till hittar jag även ytterligare fyra typer.¹⁴⁶ Av dessa åtta typer är två vanligast. Typ 2, som skickas till kompisar är för att vara social, samt typ 5, att söka information om exempelvis när festen är. Detta visar på hur viktigt det är för ungdomarna att vara sociala och omtyckta samt att ha koll på läget. Exempel på typ två, respektive typ fem:

Sms:

Till Isabella från killkompis, kvällen
Hi babe. Hur e läget? Kram

Till Daniel, från tjejkompis, helg kl 20.32
Hejsan :) vet du nån fest idag eller? :) pussspuss

Vidare kan jag konstatera att nästan alla ungdomar uppger att sms:en inte handlar om något särskilt.

Kristoffer: Ha. Ja jag väl, jag skickar mest, jag svarar mest på meddelanden och sånt som dom har skickat till mig för jag he, jag vill inte säga så mycket hehe.

Trots att sms:en inte handlar om något särskilt är sms:andet uppenbarligen jätteviktigt för ungdomarna. Kan det vara för att den har en sorts smörjande funktion i vänskapen, att själva kontakten då blir viktigare än innehållet? Troligen, eftersom kallprat även har en viktig funktion i livet i övrigt. Att kunna vara kända och trevliga i sms blir då avgörande för ungdomarnas sociala liv.

Ett sms leder ofta till att en kedja skickas. Nedan ser vi exempel på delar av en sådan här kedja, som även illustrerar det som de flesta intervjupersoner menar, att de kan vara

¹⁴⁵ Ungdomarna kan: 1) Skicka till föräldrarna för att tala om var de är och när de kommer, 2) Skicka till kompisar för att vara sociala. Dessa sms handlar ofta inte om något "särskilt". Syftet är att skämta, upprätthålla vänskapen, flörta eller visa uppskattning. Typ 2a) undrar: Vad gör du?, medan 2b) syftar till att ge någon sorts bekräftelse exempelvis: Du är söt!, 3) Bestämma något, exempelvis träff. Här krävs ofta att många korta sms skickas mellan de två som ska besluta något, 4) Sms:a är för att undvika långa oönskade konversationer och att vara mera effektiv. Det går att vara mer kontrollerad med sms och finns möjlighet att koncentrera sig på poängen utan allt "förprat".

¹⁴⁶ I dessa sms vill de: 5) Söka eller ge information. Exempelvis: Vet du någon fest?, 6) Förklara eller be om ursäkt, 7) Säga vad de tycker, sin åsikt. Exempelvis: Jag tycker han är snygg, 8) Säga: Ring mig.

djärvare i sms, samt att sms:en ofta inte handlar om något särskilt. Dessa sms är skickade av Andreas till en tjej som han inte känner så väl. Det är måndag och han svarar henne.

Sms:

18:13

Mm.. Du körde bra du... Haha

18:27

Nej ja e inte dum... Den lät ganska lite tyckte ja... Kram

18:31

Då e ja la d då :(ok... Va kostar d då Imorrn asså? Kram

18:43

**När imorrn e d då? Ja ska dit... Bara för att se dig :p
kram**

18:57

Ok... Men vi får la hoppas att d finns iaf haha :) kram

19:06

Visst e d... Haha ...kram

19:20

Hehe.. Ok va taskig du e då... Kram

19:27

**Haha ännu bättre :p då kommer vi då... Du blir inte sur
då va? Kram**

19:37

Hehe.. Ok men då kommer vi inte då... kram

Notera att Andreas skriver *kram* och inte *puss* vilket han berättar att han annars gör med tjejer som han känner. Han skriver dock kram nästan *varje* gång, vilket kan tolkas som att han är mån om att visa sig vänligt inställd.

5.3 Ett djärvare jag och lögnen

I detta första temavsnitt berättar intervjupersonerna hur de upplever att det är lättare att sms:a jämfört med att prata i telefon eller ansikte mot ansikte. De pratar om hur de vågar säga andra saker i sms, eftersom det inte blir lika pinsamt. Ungdomarna får ett djärvare jag i sms, något som verkar leda fram till en del lögner. Jag kommer att knyta empirin främst till Goffmans teori om det presenterade jaget.

5.3.1 Det är lättare att sms:a

Att sms är ett lättare sätt att kommunicera på, är så gott som alla intervjupersoner överens om. Lättheten är något som de återkommer till gång på gång.

Terese: ... det är lättare att bara ta upp och skriva ett sms, det är ... det går ..snabbare(hehe).

Att skicka iväg ett sms verkar kräva mindre energi. Det är en lägre tröskel att ta sig över med sms jämfört med att ringa och det är även lättare att säga nej på sms, och svårt i telefon.

Natalie menar att om hon säger nej i sms så slipper hon förklara lika mycket, och ett sms-nej ger inte heller kompisen möjlighet att övertala henne. Kristoffer tycker att det är lättare med sms om någon är blyg.

Kristoffer: vissa är blyga att prata i telefon så det kanske är lättare att sms:a.

Intervjuare: Ja just det. Är du blyg för att prata i telefon?

Kristoffer: Ja för såna som jag inte känner.

Sms erbjuder möjlighet till större kontroll över hur man framstår inför andra. Det är lättare att hålla upp en positiv fasad. Goffman menar att det är viktigt för en person att presentera sig själv på ett fördelaktigt sätt och detta upplevs som lättare i sms. Den som *ringer* hamnar i en mera utsatt position. I sms finns tid att tänka, rösten darrar inte och det uppstår inte heller pinsamma tystnader. I ett telefonsamtal *kräver* dessutom uppringaren att mottagaren av samtalet ska svara och prata nu direkt, vilket möjligen kan kännas jobbigt för en blyg person.

Många av mina intervjupersoner talar om att de inte vågar ringa, men att de vågar sms:a.

Kristoffer berättar om en tjej som han sms:ade med eftersom han inte kände henne så bra.

Intervjuare: (...)kände du att du hade kunnat ringa henne?

Kristoffer: Inte i början hehe.

Intervjuare: Nä.

Kristoffer: Det hade jag aldrig vågat.

Även Agnes vågar mer när hon skriver sms än när hon ringer.

Agnes: Hehe näj det var, jag gillade en kille och så, men jag vågade inte säga det (...) hehe så jag skrev det istället(hehe).

Intervjuare: Varför tror du det är så att man vågar mer på sms då?

Agnes: ... liksom.. man hör inte liksom reaktionen efter det och såna där grejer. Man hoppas inte på att nån ska skälla ut en efter nånting eller nåt så.

Ibland vågar också Natalie skriva saker på sms som hon inte hade vågat säga annars.

Natalie: Typ om man typ gillar en kille och sen är killens kompis med min kompis då. Då frågar man så här:

Har han sagt någonting?

Intervjuare: (...) kan det vara lättare att sms:a själva killen också liksom?

Natalie: Mm(jakande).

Intervjuare: Hur är det lättare då?

Natalie: Ja(hehe) vet inte riktigt men... det blir inte lika pinsamt... man behöver inte höra rösten på honom... utan man ser bara meddelandet.

Något av det värsta jaget kan tänka sig är enligt Goffman att göra bort sig, att tappa masken.

En viktig anledning till sms:andets popularitet är att det inte blir lika pinsamt på sms.

Intervjuare: Kan det vara lättare ibland att skriva saker på sms jämfört liksom med att prata med personen?

Natalie: Ja hehe, det blir inte lika mer pinsamt.

Intervjuare: Vad kan det vara för saker då?

Natalie: Typ om man har gjort någonting dumt en helg och så vågar man inte prata om det så man skriver det istället hehe.

Även Kasesniemi har funnit att det är lättare att sms:a eftersom man inte hör rösten på den som man kommunicerar med.¹⁴⁷ Jaget slipper ryckas med av den andra personens känslomässiga reaktioner på meddelandet, dels på grund av den naturliga fördröjningen i sms, men även på grund av att känslorna som annars hörs i rösten (i bådas röster) undviks. Det är lättare att behålla lugnet, eller att hålla masken i sms.

Natalie:jo till exempel om man skriver till en kille då, då kan man ju skriva: jag gillar dig, eller någonting. Det kan man inte säga på telefon eller ansikte mot ansikte... utan det kan man skriva på sms.

Intervjuare: Ja.

Natalie: Det blir inte så genant hehehe.

Intervjuare: Ja just det. Varför blir det inte det egentligen då?

Natalie: ... för det är... det känns som det typ är mindre känslor när man skriver än när man pratar.

Det som Natalie menar här bekräftar det som Kasesniemi har sett i sin forskning, att det kan bli mindre känsligt att ta upp saker på sms. Fredrik berättar hur han kan prata om känsliga saker på sms.

Fredrik: Nä det känns lite bättre att ta såna saker över sms. (...) man slipper um ... man slipper um... ja man slipper alla känslor och sen så, att den i andra änden säger: nä jag håller inte med dig där, stoppar en mitt i utan man kan få prata till punkt.

Fredrik väljer sms framför telefonsamtal, eftersom han får tala till punkt och kan prata om känsligare saker på sms utan att det blir jobbigt. I och med att det upplevs som att det blir mindre känslor i sms, öppnar det upp för möjligheten att ta upp lite känsligare frågor.

Saker blir alltså mindre pinsamma i sms eftersom det går att ha bättre kontroll över vilka signaler som skickas ut. En person behöver inte bry sig om att kroppsspråket eller rösten avslöjar dem, och den fasad som man har byggt upp raderas inte lika lätt på sms.

¹⁴⁷ Kasesniemi. Läs om Kasesniemis forskning i avsnitt 2.1 om tidigare forskning.

Goffmans jag står på en scen och presenterar sig. Med sms är jaget på scenen, fast liksom samtidigt skyddad bakom ett draperi. På scenen och samtidigt bakom.¹⁴⁸

5.3.2 Att skicka en fördelaktig bild

Tidigare har jag tagit upp hur intervjupersonerna sannolikt försöker presentera en så fördelaktig bild som möjligt för mig som forskare under intervjuerna. Samma sak sker när de presenterar sig för sina vänner i sms. Kristoffer berättar hur han försöker anpassa sig och vara lik personen som han sms:ar med.

Kristoffer: (...) jag försöker vara mer lik än vad jag är mig själv.

Intervjuare: Mm hm. Varför tror du det?

Kristoffer: jag vet inte hehe.

Intervjuare: Är det viktigt hur den personen tycker om dig?

Kristoffer: Ja jag tror att det är väldigt viktigt att eh... att veta vad den personen tycker om mig (...).

Goffman menar att vi försöker bete oss såsom vi tror att publiken förväntar sig. Individerna strävar efter att komma överens med sin publik. En presentation som inte är trovärdig är en misslyckad presentation. Innan Kristoffer känner dem han sms:ar med agerar han utifrån vad han tror att de förväntar sig av honom och på detta sätt undviker han att misslyckas. Att försöka vara lik den som man sms:ar med är ett sätt att ställa in sig hos mottagaren av sms:et, och genom att härma deras stil förhoppningsvis bli godkänd eller åtminstone inte överraska dem, alltså bete sig så som förväntat. Detta är ett beteende som kan bero på osäkerhet eller feighet, men kanske även på lite skicklighet och list. Frågan är kanske var gränsen går för när anpassningen blir en fråga om lögn. Man skulle kunna kalla det enkel etikett eller att ha förmåga att vara social,¹⁴⁹ och enligt Mead sker ett *rollövertagande*.¹⁵⁰

Daniel har en sätt att skriva som gör att folk vet att sms:et är från honom.

Daniel: Ja eller ja, om jag skickar till en tjej och typ bara så här skämtflörta typ, då typ. Då vet hon det från mig för dom vet hur jag skriver.

Genom sättet han skriver på har Daniel skapat sig en sorts stil. Han tänker på hur folk uppfattar honom och verkar ganska medveten om sms som en slags presentation av honom, och om sms:ets möjlighet att förmedla en egen image eller stil. Daniel använder sig ganska

¹⁴⁸ Goffmans begrepp ”back stage”, se avsnitt 3.2 *Det presenterade jaget*. Möjligtvis har en ny slags region skapats med hjälp av mobilen. Ett ställe som är på scenen eftersom vi presenterar våra jag med hjälp av den, men som samtidigt är bakom scenen.

¹⁴⁹ Se i avsnitt 5.3.3 om ”den rosa lögnen”: en lögn som används för att vara social, fjäska lite, upprätthålla en bra stämning, ställa in sig, för att det ska flyta bra. Utifrån vad ungdomarna berättar verkar det vara väldigt viktigt med rosa lögn i sms.

¹⁵⁰ Läs om rollövertagande i avsnitt 3.3 *Jagets uppkomst och utveckling*.

mycket av en sorts smiley som består av kolon och bokstaven ”p” som ser ut så här :p. Denna smiley betyder att han räcker ut tungan och skojar eller flörtar lite.

Daniel: Det är då man skojar du vet... fast ändå blir det en halvflört. (...) Så här, typ då... då vet hon att jag skojar och typ det vet jag med.

Förmågan att kunna skoja i sms är något av det viktigaste för många av ungdomarna. För att presentera sitt jag på sms krävs mer eller mindre eftertanke. En del intervjupersoner uppger att de inte tänker alls på hur de framstår inför de som de sms:ar med, medan andra funderar en hel del. Med en ny person krävs lite mer eftertanke, eftersom den nya personen inte känner till hur man skriver. Men med tiden så blir sms:en mer lediga, snabba, och dessutom vågade.

Andreas: ... mm... jag tänker inte så mycket utan oftast är det ju snabba då... så det blir typ två meningar någonting, så tar det en fem, tio sekunder så skickar jag det.

Intervjuare: Är det någon gång som du tänker: hm undrar hur jag ska formulera mig här eller någonting?

Andreas: Ja det kan ju vara med såna ny... någon man inte känner så bra (...) då får man tänka efter lite.

Medan Andreas inte tycker att det är så stor skillnad¹⁵¹ mellan vad han kan säga i sms och vad han kan säga ansikte-mot-ansikte, upplever andra att det visst är stor skillnad. Fredrik säger att han är lite av en annan person i sms.

Fredrik: (...) det är många som säger att jag är mer blyg i verkligheten.

Intervjuare: Mhm... ja... tycker du det själv då?

Fredrik: Mm jag är väldigt blyg men hehe... ja(vet inte) hehe...(...).

Intervjuare: Ok, tror du att, i dina sms, att det låter som att du är mer pratsam?

Fredrik: Ja.

I och med att det är så lätt att manipulera sin bild i sms, går det ganska lätt att bygga upp en osann fasad. Trots att det på sätt och vis är en osann fasad som Fredriks sms-kompisar får se, så kommer de också att på detta vis få ta del av vissa sanningar om Fredrik som annars hade legat gömda. Det är även ganska troligt att Fredrik upptäcker saker hos sig själv när han sms:ar, som annars inte hade kommit fram. Goffman menar att individen bygger upp en idé om sitt jag genom att sända ut signaler om sig själv, men också genom att fånga upp hur publiken reagerar på dessa signaler. Därmed blir individens presentation också ett sätt att lära känna sig själv bättre något som även Meads teori stöder. Mead menar att en människas jag utvecklas genom interaktion och är här inne på Goffmans spår, att en människa lär känna sig själv genom interaktion.

Agnes har förstått risken med osanna fasader och att det är svårt att få en uppfattning om någon genom sms.

¹⁵¹ Läs mer om Andreas förhållande till lögnen nedan i 5.3.3 *Lögnen*.

Agnes: Ja. Liksom man kan ju skriva att man är liksom: Åh jag är jättesnäll och så, men när man träffar dom i verkligheten är dom liksom en riktig uppkäftig jävel kan man nog säga.

Den sms:ande personen kan låtsas vara vem som helst i sms. Agnes fångar här sms:andets nyckfullhet och ytlighet, och poängterar även att det är lättare att ljuga i sms. På sms kan hon inte se hur personen är. Ungdomarna verkar väldigt nöjda med det som sms erbjuder i form av lättare, friare kommunikationen, men baksidan av detta lätta, att våga mer, är lögnen.

5.3.3 Lögnen

Ungdomarna pratar en hel del om att de ljuger i sms. Det verkar som att individens önskan att manipulera sin omgivning leder till lögnen. Natalie berättar att det är lättare att ljuga i sms.

Natalie: Ja hehehe. På mig, om jag pratar i telefon eller kollar på mig dom, ser dom att jag ljuger men om man skriver det så(hehe) vet dom ju inte det hehe.

Intervjuare: Vad kan det vara för saker?

Natalie: Typ eh... .. om dom frågar: Var du hemma hos din mamma igår? ...fast jag var typ, om jag var hos någon kille: Ja jo jag var hos mamma igår, låg på soffan och kolla på tv.

Intervjuare: Tror du att dina kompisar ljuger lite för dig också då?

Natalie: Ja det kan dom göra hehehe.

Andreas tycker däremot inte att sms gör ljugandet lättare.

Andreas: Ja men jag säger, jag säger det jag tycker och jag kan ju, inte så för jag ljuger så ofta men alltså ifall jag behöver ljuga så tycker jag det är lika lätt att ljuga rätt upp så här.

Han är inte lika beräknande eller manipulerande som Goffman påstår att människor är och passar inte riktigt in i Goffmans syn på samhället. Andreas verkar inte heller vara så känslig för vad andra tycker om honom, möjligtvis på grund av att han ofta hamnar i centrum, har många som hör av sig till honom, och helt enkelt inte måste manipulera för att ha kvar sin status och sina vänner. Daniel är på samma sätt som Andreas, den som folk frågar var festen är, men Daniel tycker att sms underlättar i många situationer. Här berättar han om hur lätt det är att neka någon information i sms.

Intervjuare: Hur är det, det här med att inte riktigt säga som det är... på sms, är det också lättare?

Daniel: Ja det tror jag nog. Jo det är det. Typ om man frågar efter en fest du vet, man bara typ, nå jag vet inget, fast man vet nå. (...) Ja då hör man inte ifall dom ljuger hehehe.

På sms går det inte att märka ifall någon ljuger, medan det på telefon går att höra. Sms erbjuder även möjligheten att dölja var sändaren egentligen befinner sig. Kristoffer berättar om hur han sms:ade sin pappa från en fest.

Kristoffer: Eh jag var på fest och hade druckit lite för mycket... och då, då var det lättare att skicka meddelande.(...)

Intervjuare: Ok. Skrev du inte att... inte som det var heller till honom då eller?

Kristoffer: Nä jag sa: Jag sover hos en kompis ikväll, vi sitter hemma hos han och tittar på tv och tittar på film och det är några tjejer här och så.

Intervjuare: Ja. Jajaja.

Kristoffer: Då är det lättare ifall... än... han skulle ha hört ifall jag hade druckit... då skulle han ju hört det.

Intervjuare: Ja just det. Tror du att dina vänner använder sig av vita lögner liksom mot dig också?

Kristoffer: Kan nog... det kan dom nog göra ja he.

Intervjuare: Hur känns det då?

Kristoffer: Det, det bryr jag mig inte om, det är ok. Ifall det inte är nåt som är så allvarligt så.

Goffman skriver att individen försöker manipulera sin publik och det har folk troligtvis försökt göra i alla tider, men hur påverkas en människas identitet av att det nuförtiden är så lätt att inte säga sanningen? Ungdomarna i denna undersökning verkar ha blivit vana. Så pass vana att de till och med räknar med att det är så. Även Daniel menar som Kristoffer att han räknar med att vännerna ljuger ibland.

Daniel: Jaja det gör dom... alltid. Alltid. Allt på helgerna. Jaja det gör dom, det vet du ju.

Så varför ljuger de? För att svara på frågan kan vi titta på det som Goffman skriver om *sociala fasader*.¹⁵² Goffman menar att det krävs ett upprätthållande av normer för att inför andra verka vara en viss typ av individ. Det finns färdiga sociala fasader för exempelvis hur vi tänker oss att olika yrkesgrupper är och beter sig. På samma sätt som kyparen *leker* att han är kypare till en början för att hitta sin yrkesroll, är jag övertygad om att ungdomar till viss del leker att de är ungdomar och uppträder på vissa sätt för att förverkliga en känsla de har om hur en riktig ungdom bör vara.¹⁵³ Det sociala livet handlar mycket om att hålla uppe en fasad. Ett manipulerande med denna fasad, som även ibland övergår till en lögn kan användas för att upprätthålla normer och framstå som en viss typ av individ, exempelvis en ungdom. Detta kan vara en förklaring till att ungdomarna försöker vara lite mer kända eller coola. Om de uppträder efter de sociala fasaderna, är det också mer troligt att de kommer överens med sin publik, eftersom de då bekräftar publikens förutfattade meningar. Publiken vill till viss del bli lurad. Lögnen kan på detta sätt vara en slags artighet. Ibland är det viktigare att det sociala flyter på konfliktfritt än att faktiskt säga sanningen.

Fredrik: (...) jag har ju ingenting emot andra heller när det blir så för dom, för att det kommer väl antagligen med tiden att man kan ta dom lite jobbigare frågorna.

Intervjuare: Du har inget emot att någon drar en liten vit lögn för att de inte orkar ta det på riktigt till dig?

Fredrik: Nä, det tycker jag inte är så farligt.

¹⁵² Se avsnitt 3.2 *Det presenterade jaget*. Goffman ger även ett exempel där en ung amerikansk medelklassflicka av listighet spelar lite dum inför sin pojkvän. Flickans undanhållande av sanningen upprätthåller den på 50-talet rådande normen att en flicka inte skulle vara smartare än sin kille. Källa: Goffman.

¹⁵³ På grund av denna benägenhet att vilja uppträda så som en riktig ungdom, kan mediernas negativa rapportering om ungdomar möjligen bidra till att ungdomar får en negativ bild av sig själva och därför uppträder på just det negativa sätt som medierna har rapporterat.

I ungdomarnas sms framstår denna typ av lögn som vanlig. Lögnen vars syfte är att få det sociala livet att flyta bättre. Lögnen som de använder, antingen för att det låter bättre, eller av artighet. Denna lögn skulle jag vilja ge ett namn, *den rosa lögnen*.¹⁵⁴

5.4 Svvara då!

Interaktion mellan människor leder till en starkare känsla för sin identitet, säger Mead. I det här avsnittet använder jag främst Meads teori om jagets uppkomst och utveckling, men för även in en del postmoderna tankar. Här nedan ska vi se att ett snabbt svar är viktigt, men att det även är lätt att inte svara alls, och att smileys används för att locka till sig svar. Jag avslutar med några tankar om hur Meads teori håller idag, med tanke på att interaktionerna är så ofantligt många fler jämfört med när teorin uppkom på 1930-talet. Detta avsnitt ska handla om svaren, för att det är genom svaren som det över huvudtaget blir en interaktion.

Även om Natalie kan tycka att det är lite jobbigt att sms:a, speciellt när hon är trött, så måste hon svara säger hon. De som skriver sms till henne utgår från att de kommer att få en omedelbar respons.

Natalie: För dom skriver till mig och då måste jag skriva tillbaka.

Markus blir arg om någon inte svarar.

Intervjuare: Om du skickar iväg ett sms till någon, tycker du, hur känns det om de inte svarar?

Markus: ... arg.

Intervjuare: Hur lång tid har de på sig att svara då?

Markus: samma dag.

Markus kräver att andra ska svara, men är inte alltid så noga med att svara själv.

Intervjuare: Men är det någon gång som du inte har svarat bara för att du inte har velat svara?

Markus: Ja ibland... ..

Intervjuare: Vad tänker du då då, att den personen tänker om dig?

Markus: ... he...

Intervjuare: Hehe blir inte den personen sur eller så?

Markus: Kanske lite, kommer alltid och frågar, kommer upp till mig och frågar så här: Varför svarar du inte?

Men jag bara: Jag orkar inte.

Jag frågar Daniel om han känner att han måste svara på sms.

Daniel: Ja det tänker jag. Annars tänker... jag tänker typ så här: Ja dryg. Hehe.

¹⁵⁴ Det sociala livet handlar om att hålla uppe en fasad. En rosa lögn används för att upprätthålla någon slags trevlighet, något som nuförtiden underlättas av sms.

Han vill svara så att den som skickat sms:et inte ska tycka att han är dryg. Här nedan i detta avsnitt kommer vi se hur viktigt det är att få svar och vad ungdomarna hittar på för att locka sina kompisar att svara.

En av sms-funktionens stora fördelar är att sms:et kommer fram direkt och det är enligt Terese ofta onödigt att svara på ett sms om det har gått mer än en dag. Då kommer man ändå inte fatta vad svaret handlar om resonerar hon. Förutom att sms:et ska komma fram direkt verkar det vara viktigt med omedelbar respons.

Terese: Och ibland kanske man är så himla pratglad och vill ha nån att prata med eller sms:a med ...

Intervjuare: Så om du sms:ar någon, hur tänker du, att den personen ska svara direkt?

Terese: ... ja, oftast, jag hoppas på det i alla fall.

Fredrik är inte lika otålig som Terese, men tycker ändå att han vill ha svar inom rimlig tid.

Fredrik: Om dom inte har svarat inom tre timmar så kan man börja undra vad... om dom inte har fått det till exempel eller någonting.

Hur lång tid det får gå innan det har gått för lång tid varierar från fall till fall. Ibland är det för lång tid om man inte får svar inom en minut, ibland om man inte får svar innan dagen är slut.

Andreas: Nä dom svarar väl när dom svarar... men bara det inte tar så där tre timmar för det...

Intervjuare: Jaha inte flera timmar.

Andreas: Nä hehe.

Jag frågar Natalie hur hon brukar göra ifall det har gått en hel dag och *hon* inte har svarat på ett sms. Svarar hon sen då?

Natalie: Det är för sent.

Intervjuare: Jaha. Så, med sms så gäller det att svara direkt för annars så...?

Natalie: Fortast möjligt.

Det kanske är det som är själva poängen med sms, att få respons. Trots att det egentligen borde vara fullt rimligt att svara efter några dagar när det gäller vissa saker, är det omöjligt i ungdomarnas värld. Kanske beroende på att de träffar sms-kompisarna varje dag i skolan, och ifall de inte har svarat lika gärna kan säga det nästa dag. Det kan även vara så att de visst väntar några dagar ibland, men att detta inte kommer fram under intervjuerna. Men troligast är nog ändå att själva sms:andets innebörd är att få ett svar, att ett obesvarat sms är ofullbordat, och bara ett *försök* till interaktion som liksom kom av sig. När sms:et blir ignorerat blir sms:aren berövad interaktionen.¹⁵⁵

¹⁵⁵ Det finns även en viss sorts sms som inte kräver något svar alls, säger Kristoffer, ett sms av typen 3 för att bestämma något. I denna undersökning är dock den sociala typ 2, som kräver svar, absolut vanligast. Se avsnitt 5.2 *Vad handlar deras sms om.*

5.4.1 Att inte svara

Många saker är lättare på sms och sändaren av ett sms riskerar att inte få någon respons på grund av att det även är lätt att *inte* svara. Ibland orkar Daniel inte med sådana där vet-du-nån-fest-sms, men då kanske de *ringer* och då måste han svara i alla fall säger han. Det är lättare att ignorera ett sms än ett telefonsamtal.

Daniel: Då typ tänker jag eh jag orkar inte, jag orkar inte typ så hära, typ bara: Vad gör... Vet du nån fest idag? Då kan man typ göra så här... jag orkar inte svara ... typ... ..

Fredrik svarar inte heller på alla sms.

Fredrik: Ja vissa är lite onödiga att svara på tycker jag.

Intervjuare: Jaha, vad är det för sorter då?

Fredrik: Ehm typ: Vad gör du? Jag tittar på tv. Ok. Punkt.

Han är ganska hård. En person måste förtjäna att bli svarad på och skriva något som är lite mer intressant.¹⁵⁶ Terese är också hård. Om ett sms är tråkigt orkar hon inte svara. Det är alltså viktigt att skriva roligt eller intressant för att få den de sms:ar att svara. Den som blir sms:ad har makten att bestämma om han eller hon ska svara eller inte. För att bli accepterad och för att få tillbaka den bekräftelse de söker måste de locka motparten att svara.

5.4.2 För att få svar

För ungdomarna är det viktigt att locka till sig ett svar och detta gör de på olika sätt, bland annat genom att skämta och genom att använda smileys. Daniel vill att de som han sms:ar med ska se att han kan skämta och det är därför han exempelvis avslutar med ett **:P** tecken som betyder att det är skämtsamt.

Daniel: Ja annars blir det typ ett tråkigt meddelande: Hej vad gör du? Sen typ frågetecken. (...) Det är ju inte lika kul. Bara massa punkter det är inget kul. Bara: Jaha det var ju kul.

Det gäller att vara rolig så att du får svar, får jag veta av både Terese och Natalie. Målet med att sms:a verkar på många sätt vara att få svar. Och medlet är att vara käck. Hur går detta ”käckandet” in i deras självbild? Mead skulle sannolikt mena att det skulle vara genom *rollövertagande* och *den generaliserade andre*. Rollövertagande är en central del av jagets utveckling då individen gradvis lär sig att bli medveten om sig själv genom att se sig själv genom andras ögon. Detta sker när ungdomarna försöker tänka sig in i hur mottagaren kommer att uppfatta sms:et och exempelvis skriva något som ger ett svar. *Den generaliserade andre* är summan av alla åsikter och attityder som ungdomarna stöter på när de interagerar på

¹⁵⁶ Fast Fredrik menar även tvärtom. Har han själv inget intressant att säga, bryr han sig inte heller om att svara. Detta är han ensam om.

olika sätt.¹⁵⁷ Det handlar om att göra om summan av alla åsikter till sin egen. Den generaliserade andre består bland annat av sms-vännernas samlade åsikter.¹⁵⁸ Det kan tänkas att den uppfattningen som ungdomarna verkar ha, att de bör vara kända, roliga och så vidare, kommer ifrån att de har tagit in den generaliserade andre i sina jag. Och eftersom det enligt Mead är me-delen av jaget som tar till sig den generaliserade andre är det också me som gör att ungdomarna försöker anpassa sina sms till den samlade åsikten om hur ett bra svarsgenererande sms bör se ut.

Daniel säger att han använder smileys hela tiden. Mest den här ^^, som betyder ”ler på sidan” och ofta :P som kan betyda ”skojar / räcker ut tungan”, eller ibland ”blinker med ögat” ;) . Daniel har dessutom kommit på en egen variant av hehe, eller haha som ofta skrivs för att visa att man skrattar. Daniels variant är *hehu* och det tycker kompisarna är kul. Daniels kompisar skapar en sorts gemenskap och en mycket intern atmosfär som utomstående har svårt att förstå.

Daniel: Dom bara: Tjena vad gör du? Jag gör ingenting. Och så typ, jag bara: Vad gjorde du igår? Nä jag låg på lasarettet, nä jag skoja bara... typ... dan efter skicka ett meddelande igen: Ja tjena lasarettet, vad gör du? Typ så där. (...) Det blir alltid skäm... alltid skämt i meddelanden.

Denna lättsamma jargong behöver dock inte nödvändigtvis vara så *lätt* att skriva. Det krävs en viss skicklighet att kunna skriva lättsamt och för oinvidiga kan tonen vara svår att förstå. Även Isabella beskriver hur det handlar mycket om att skämta.

Isabella: Jag skriver typ, det är olika: Puss, kram, och kramar, pussar, hejsvejs eh sen har jag börjat med puss och kräm, det är jag och Linda. Sen skriver min kompis som håller på lite: Kyss i röva och sånt brukar hon skriva. Och sen så var den, nån kompis som vi håller på så här och så hitta vi på lite så här: Pussa på magen, pussa på foten, pussa på näsan, pussa på valfritt ställe typ(hehe) tillslut för vi kom inte på nåt mer ställe vi kunde pussas på...

Genom att använda positiva smileys betonar Isabella att hon inte är sur, och en positiv eller skojig stämning skapas, vilket är ett bra recept för att få svar.¹⁵⁹ Men Isabella skämtar inte så med alla utan bara med dem som hon känner riktigt väl, eftersom det är viktigt att de ska *förstå* att hon skämtar. För det mesta är det viktigt att skoja, vara skämtsam, lättsam och käck, men det gäller också att vara inkännande och veta vem man ska skriva vad till. Här sker en typ av rollövertagande och ungdomarna tar hjälp av sin erfarenhet för att veta vad som passar

¹⁵⁷ Meads begrepp *den generaliserade andre* kan liknas vid Goffmans *sociala fasader* som jag skriver om i avsnitt 5.3.3 *Löggen*. Begreppet hör även ihop med mediernas bild av ungdomar, som på sätt och vis kan ses som en slags bild av samhällets samlade åsikter och attityder.

¹⁵⁸ Men den generaliserade andre är även exempelvis mediernas värderingar och attityder som går in i individen.

¹⁵⁹ Ingen av intervjupersonerna pratar om att de använder sura smileys, som också finns för att visa på att skribenten är ledsen eller missnöjd.

att skriva till vem. Här nedan ser vi några exempel på sms där skribenten använder lite roligare stavningar, kryddar med lite smicker, och ibland använder några smileys.

Sms:

Till Terese, från tjejkompis, kl 14.23 (efter skolan)

Hääj gumman...!

Va Göru? Jo, tänkte att vi kanske kunde hitta på nåt nån annan da ist? Har lite att göra tills imorn.. Puss puss, älskar dej!

Till Fredrik, från killkompis, helg kl 21.30

Glaawd meedsawmarh! Puss och kram mika

Till Daniel, från tjejkompis, sön 19.12

(om VM och syftandes på en reklam som gick på tv då)

Hälla klipulver i motståndarens suspensoar är lågt....

Men inte lika lågt som glocalnet! :) Sverige vinner lr va säger ni? =) Puss

Hittills har vi sett hur många av ungdomarna försöker smickra, skämta och liksom fjäska till sig svar. Men det finns även de ungdomar som inte riktigt följer detta mönster. Markus säger att han inte använder smileys eftersom det ser töntigt ut. Att han sedan gör det i alla fall ser jag som ett tecken på hur stark den här smileyskulturen ändå är.

Sms:

Från Markus, till Sara, på skoltid

Tja vad gör du? :-)

Andreas använder inte heller så mycket smileys, men däremot är han väldigt mån om att skriva kram hela tiden.¹⁶⁰ Andreas verkar ha ett gott självförtroende och kanske är det därför han kan skriva färre smileys. Även Natalie verkar ha bra självförtroende och skriver inte så många smileys.

Intervjuare: Så du är inte rädd för att någon ska tycka att du är sur?

Natalie: Nä. För jag brukar aldrig vara sur.

Därför behöver hon inte gardera sig med smileys. Här utmärker sig Natalie från de andra. Natalie verkar inte låta mobilen påverka hennes känsla av identitet lika mycket som exempelvis Terese.¹⁶¹ Hon verkar även mån om att inte framstå som en sms- tjej, och underdriver kanske något för att övertyga mig om att hon inte är det. Hon säger att hon inte brukar ha mobilen med sig, men när jag haffar henne oförberett i skolkorridoren är mobilen ändå med. Natalie uppger även först att hon använder mobilen någon gång i veckan, men berättar sedan att hon nog skickar sex sms om *dagen*. Det är intressant med en person som

¹⁶⁰ Se Andreas sms till en tjej han inte känner så väl i 5.2 *Vad handlar deras sms om?*

¹⁶¹ En intressant parentes att notera är att Natalie känner att mobilen stressar henne, medan Terese inte känner sig stressad av mobilen.

inte vill identifiera sig med sms eftersom hon rimligtvis inte berörs lika mycket av sms:en då heller. Antagligen ser hon på sig själv som en person som sms:ar väldigt lite. Natalie verkar som sagt ha bra självförtroende och en stark personlighet, och framstår som en person med ett dominerande I. Jaget består ju av I och me enligt Mead. Natalie är ett undantag och verkar alltså inte bry sig om att locka till sig svar, men flertalet av ungdomarna använder dock smileys och liknande för att få svar och därmed bekräftelse.

5.4.3 Bekräftelseberoende

Det är svaret som gör ett sms till en interaktion och det är interaktionen som ger ungdomarna bekräftelse. Mead säger att människan har behov av bekräftelse för att bygga sitt jag. I avsnittet 5.2 konstateras att sms ofta inte handlar om något speciellt, och att det antagligen är själva kontakten som är viktigare än innehållet.¹⁶² Likt småpratet har sms ofta som mål att kommunikation ska uppstå, om vad spelar då mindre roll. I detta avsnitt beskriver intervjupersonerna hur det känns att inte få svar. Jag vill även visa hur begreppen I och me hänger ihop med bekräftelsebegreppet.

Isabella känner sig ensam om hon inte sms:ar.

Isabella: (...) det är väl lite som ett beroende kanske. För om man sms:ar mycket ett tag och sen inte sms:ar på ett tag, då blir det lite så här abstinens (...).

Intervjuare: Mm hm just det... ja... ... man söker kontakt på nåt sätt?

Isabella: Ja (tveksam)... man vill helt enkelt känna sig omtyckt (...).

Här har vi kanske summan av allt. En människa vill känna sig omtyckt och för att känna sig omtyckt är det viktigt med bekräftelse. Viktigt att bli sedd. Isabellas känsla av abstinens har troligen att göra med att hon, när hon sms:ar, vänjer sig vid den omedelbara respons från omgivningen som sms ger. Abstinens tyder på ett slags beroende och det finns beroendetendenser hos fler av intervjupersonerna. Terese säger att hon är tvungen att alltid ha mobilen på, eftersom hon skulle vara så nyfiken på vad hon missade om den var av. Mead säger att jaget ”måste erkännas av andra”¹⁶³ för att utvecklas, vilket gör jaget beroende av andra människors bekräftelse. Ungdomarna erkänns av andra genom sms och blir snabbt beroende av sms, inte bara för att de är vana vid att få sin bekräftelse där, utan också för att deras jag faktiskt växer genom denna bekräftelse.

¹⁶² Se även avsnitt 5.2 *Vad handlar deras sms om?*

¹⁶³ Mead, s. 151.

Det är enligt Mead me-delen av jaget som vill ha ständig interaktion och bekräftelse, medan I står för den mera självständiga delen av jaget. En anledning till att intervjupersonerna har olika stort bekräftelsebehov kan vara att de har olika starka me. Terese använder mycket smileys och uppger att hon är beroende av mobilen, vilket Andreas säger att han inte är. Det är viktigt för Terese att passa in och hon har svårt för att stänga av mobilen vilket tyder på att hon vill ha ett ganska konstant bekräftelseflöde. Andreas ger känslan av att inte bry sig lika mycket om vad folk ska tycka om honom, och Andreas verkar till skillnad från Terese inte vara särskilt bekräftelseberoende. Allt tyder på att han har ett I som dominerar, medan Terese har ett starkare me.¹⁶⁴

Hos Kristoffer ser jag både me och I ganska tydligt. Om Kristoffer är i skolan så svarar han inte på sms eftersom han har mobilen på ljudlöst och inte brukar titta på den särskilt ofta. Han verkar inte särskilt beroende av att få bekräftelse med hjälp av mobilen och känner inte att han måste titta på den hela tiden. Men när han sms:ar någon då vill han ändå ha ett snabbt svar.

Kristoffer: Direkt helst... det är då man, ifall man skickar så vill man ju helst ha tillbaka med en gång.

Att Kristoffer är en sådan person som inte behöver få konstant bekräftelse, tyder på ett I som är starkt. Men samtidigt vill han ha svar direkt, och som vi har sett tidigare härmar han även sina vänner, och försöker vara lik den som han sms:ar med. Detta tyder på att även me har en stark ställning i Kristoffers jag.

Människans bekräftelsebehov grundar sig rimligen i en längtan efter gemenskap. I den postmoderna teorin talas det mycket om en avsaknad av just gemenskap i dagens samhälle. Det borde kanske finnas mer gemenskap i en tid då vi kan nå varandra med ett litet klick, men det verkar snarare bli tvärtom. Faktiskt så säger postmodernister att det är det ökande antalet interaktioner som hotar vår känsla av gemenskap. Kan sms:ande bidra till att gemenskapslängtan och bekräftelsebehov växer hos en människa? Isabella säger att hon känner sig ensam och därför sms:ar. De flesta börjar sms:a när de kommer hem från skolan. De har umgått hela dagen och när de blir själva sätter de igång och sms:ar. En del av ungdomarna, exempelvis Terese och Andreas, verkar umgås nästan konstant, och ha väldigt lite tid då de inte är sociala. Trots detta blir dessa ungdomar inte mätta på bekräftelse eller

¹⁶⁴ Å andra sidan får jag ibland känslan av att Andreas självförtroende är lite överdrivet och möjligen inte helt äkta, och att han därför tvärtom skulle kunna ha ett starkt bekräftelsebehov. Jag utesluter inte heller att en människa kan ha både ett gott självförtroende och ett stort behov av bekräftelse.

gemenskap. Varför? Kan sms inte ersätta den *fysiska* gemenskap som vi egentligen söker? Kan den gemenskap som hittas i sms ibland vara en sorts *falsk* gemenskap, som inte mätts? Eftersom det är me-delen av jaget som tar åt sig av samhället, bör det vara ungdomarnas *me* som får näring av sms:andet. Att längtan efter gemenskap blir större med ett ökat antal sms-interaktioner kan med hjälp av Meads teori förklaras av att det inte är hela jaget som växer i interaktionen, utan endast me-delen. Detta skulle kunna förklara känslan som verkar finnas hos ungdomarna av att inte bli mätta på interaktion och bekräftelse. Som vi kommer att se i nästa avsnitt verkar me behöva omvandlas till I för att bekräftelsebehovet ska kunna bli mättat.

5.4.4 Reflektionens betydelse

Mead menar att interaktion leder till ”ytterligare differentiering, ytterligare evolution, ytterligare organisation”.¹⁶⁵ Enligt min förståelse betyder detta att interaktion ska leda till ett mera utmejslat jag, alltså att en person mer och mer blir sitt eget jag ju mer denne umgås och interagerar med andra. Jag vill här nedan pröva om Meads teori stämmer in på *sms*. Leder också sms-interaktion till att människor får ett mer definierat jag? För att ta in begreppen I och me, menar jag att ett mer väldefinierat jag borde först uppnås när *både* I och me växer. Vi har konstaterat att en människas *me* växer av sms, men vad händer då med I? Om me växer i interaktion, när växer I? I detta avsnitt ämnar jag diskutera denna fråga.

Markus har väldigt svårt att berätta om sig själv, och även Terese och Andreas tycker att det är svårt att svara på frågor som har att göra med hur de ser på sig själva. Detta är något som överraskar mig och räknas enligt den interaktionistiska metoden till *det oväntade*. Däremot är Daniel och Kristoffer mera medvetna om hur de framstår hos andra och verkar också reflektera en hel del. Jag funderar på varför så många av ungdomarna har svårt att svara på mina frågor. Andreas säger att det är svårt att komma ihåg.

Andreas: Jag har minne som en guldfisk vet du.

Men det handlar inte bara om att exempelvis Andreas, Terese och Markus inte kommer ihåg. De verkar inte ha någon direkt bild av sig själva.

Eftersom interaktioner ska leda till ett mera komplext, unikt jag, borde sms:ande också leda till det. Jag antar att de som har ett väldefinierat jag också har en stark känsla för sin identitet och blir förvirrad när jag märker att mina intervjupersoner inte verkar ha det, eller

¹⁶⁵ Mead, s. 127.

åtminstone inte kan kommunicera det till mig. Varför verkar de trots så mycket interaktion, ändå inte ha en stark känsla för sin identitet? Möjligen har de med tanke på deras ålder inte hunnit skapa sig en känsla för sin identitet än, eller så är de inte vana vid att redovisa för den. Kanske kommer ungdomarna kunna nå större självinsikt genom att fortsätta sms:a, funderar jag, men jag är inte övertygad eftersom de flesta redan har sms:at så pass många år. En annan fundering är ifall oförmågan att se sig själv utifrån har att göra med att de ljuger i sina sms och därför inte kan lära känna sig själva genom sina sms. Enligt Mead har förutom interaktionen, även tänkandet och reflektionen en självklar plats i jagets utveckling. Att en del av ungdomarna har svårt att svara på frågor om sig själva och deras identitet kan därför även tolkas som att de inte har reflekterat tillräckligt mycket.

Meads teori antyder att I också utvecklas så småningom, som i ett släptåg något efter me. Men medvetenheten, alltså tänkandet och reflektionen måste alltså också finnas med. Om individen är med om ett nästintill s tändigt flöde av interaktion, som med sms, kanske individen får ett allt starkare me, men utan att I hänger med. Möjligen är det därför en brist på reflektion som leder till att vissa av ungdomarna inte verkar ha en stark känsla för sin identitet, ett starkt jag. De ungdomar som sms:ar mycket och som inte reflekterar, bör få ett me som dominerar. I exempelvis Andreas och Terese fall kan jag tänka mig att den eventuella bristen på reflektion delvis kan bero på *tidsbrist* på grund av att de sms:ar så pass mycket. Själva sms:andet i sig kan också tänkas bidra till ett överstarkt me eftersom interaktionen stärker me:et. Här har vi alltså två faktorer som skulle kunna bidra till en obalans mellan I och me då me-sidan tar över mer och mer. En annan möjlighet är att ungdomarna inte vill eller inte kan reflektera tillräckligt mycket ännu, att det också krävs en viss mognad för att utveckla sitt I och skapa sig ett jag med både I och me i balans.

Med tanke på att interaktionerna är så många fler, och att det idag inte verkar finnas tid till det för Mead självklara reflekterandet, kan vi konstatera att Meads teori är något förlegad. Den tar inte hänsyn till en situation där människor är utsatta för nästintill konstant interaktion. Å andra sidan är teorin förvånansvärt träffsäker, eftersom den kan förklara varför dessa ungdomar ännu inte har så starka jag, samtidigt som den ger en trovärdig beskrivning på hur det skulle kunna gå till, än idag, när en individ utvecklar en känsla för sitt jag. Att ha ett starkt I är enligt den postmoderna synen det som människor strävar efter idag. Med tanke på hur medierna framställer den lyckade människan är normen idag att det är bra att ha ett starkt I. Men utifrån hur mycket bekräftelsebehov ungdomarna visar, verkar det hos dem snarare

vara *me* som dominerar. Man kan fråga sig vad det har för betydelse för människor när det är I som är beundransvärd i samhället, men det är *me* som växer sig starkare hos många.

Jag vill avsluta detta avsnitt med att vända på resonemanget och undersöka saken från ett annat perspektiv. Från en postmodern syn kan vi få ett annat svar på varför ungdomarna inte verkar ha en utpräglad identitet. Bauman menar att samhället kräver flexibla och nästintill flytande jag. ”Att skapa en identitet bör alla postmoderna män och kvinnor göra, men att inneha en fast identitet som består hela livet kan vara ett handikapp”.¹⁶⁶ Utifrån Baumans resonemang om att dagens individer inte bör ha en fast identitet, undrar jag om jag kan ha ställt frågan på fel sätt. Kanske har ungdomarna visst reflekterat, och kanske handlar det snarare om att de inte *vill* ha ett fast jag.

Eftersom Goffman utgår ifrån att det finns ett jag att presentera, har även jag i min frågeställning utgått ifrån detta. Mead, jämfört med Goffman, talar om jaget som en *process*, och här börjar jaget synas mer flytande, någonting i ständig förändring. Men Meads jag går ändå att greppa, eftersom förändringen mera handlar om en utveckling, och därför borde även Meads jag vara någonting som individen kan känna igen i sig själv och *tala* om, eller reflektera kring. Bauman tar steget längre när han verkar mena att en människas identitet idag bör vara fullt föränderlig. Ungdomarna visar hur de från ena sms:et till det andra byter tilltal och stil beroende på situationer eller med vem de sms:ar. När jag frågar dem vilka de är, vilken bild av sig själva som de vill förmedla i sina sms, blir kanske frågan obegriplig för dem eftersom de kontinuerligt ändrar sin identitet, ändrar vem de är, ändrar stil och attityd från det ena sms:et till det andra, ibland med bara några sekunders mellanrum. Kanske märks det också här att intervjupersonerna är unga. En litet äldre person av idag har lärt sig att redovisa för sin identitet, för *en* identitet. De intervjupersoner som tyckte det var svårt att svara på frågor om deras identitet, kanske inte har denna erfarenhet, men kommer sannolikt efter mina frågor att börja bena upp vad de skulle kunna svara nästa gång de stöter på någon som vill veta vem de är.

6 Sammanfattande reflektioner

Här i arbetets sista avsnitt tar jag i korthet upp analysens viktigaste poänger. Jag har, med hjälp av interaktionistisk teori och metod, försökt se hur de nio ungdomarnas sms:ande kan ge

¹⁶⁶ Bauman, 1999, s.40.

en förståelse för deras självpresentation och identitetskänsla. Ungdomarna verkar vara överens om att det är lättare och krävs mindre ansträngning att sms:a än att ringa eller prata i verkligheten. Att det är lättare påverkar ungdomarna så att de vågar mer och blir djärvare i vad de säger till varandra i sms. Med hjälp av sms verkar det gå att både vara *front stage* och *back stage* samtidigt, att presentera sitt jag, och samtidigt vara dold. I sms är det lättare än annars att låtsas vara någon annan och att presentera en något mer fördelaktig bild av sig själv. Ungdomarna riskerar inte lika mycket i sms, eftersom det är lättare att gömma sig bakom en fasad, när varken deras ansikte syns, eller rösten hörs. Detta verkar få till följd att det även ljugs ganska så friskt i sms. En lögn lite då och då från vänner är något som de flesta av ungdomarna räknar med. Jag identifierar en typ av lögn, *den rosa lögnen*, som syftar till att upprätthålla en bra stämning. Vi kan även konstatera att den rosa lögnen, tillsammans med den polerade fasaden även syftar till att generera svar. Respons på sms:en är jätteviktigt för ungdomarna, som ständigt verkar behöva bekräftelse.

Eftersom det är viktigt för ungdomarna att få svar på sina sms, försöker de vara både djärva och roliga med smileys och egenkomponerade ord. Varför ungdomarna har den uppfattningen att det är så de ska skriva för att få svar, kan tolkas som att de är påverkade av det som Mead kallar *den generaliserade andre*, att de med andra ord har tagit åt sig av samhällets attityder. Det intressanta är att deras beteende även i förlängningen *blir* den generaliserade andre, då andra ungdomar tar till sig beteendet. Det kan tänkas bli en sorts spiral, där ungdomar betar sig på ett visst sätt eftersom de tror att det förväntas av dem, och samtidigt skapar de på det sättet precis den förväntningen.

Att få snabbt svar är viktigt för de flesta intervjupersoner. Det får dem att känna sig omtyckta, och att ständigt kunna sms:a till någon kan skapa en känsla av att alltid vara sedd som blir beroendeframkallande och medför en risk att *inte* känna sig omtyckt om svaret dröjer. Som vi har sett är en hel del av ungdomarna beroende av den bekräftelse som de får genom sms. En del verkar också ha ont om tid att reflektera i detta ständiga sms:ande, och är väldigt sällan för sig själva. De flesta börjar sms:a så fort de kommer hem från skolan, och är vana vid att alltid vara uppkopplade mot vänner och familj via mobilen. De tycker att de hittar gemenskap i sms och verkar därför rädsla för att vara själva. Det som är uppseendeväckande är att de aldrig verkar bli mätta på bekräftelse.

Med denna ständiga interaktion är det den sociala *me*-delen av deras jag som växer sig starkare, medan *I* som står för det självständiga, hamnar lite på efterkälken. Enligt Meads teori är det meningen att *I* ska byggas upp i reflekterandet, vilket vid en konstant interaktion inte verkar kunna ske. Som vi ser i de avslutande avsnitten, blir inte heller bekräftelsebehovet mättat om en persons *me* aldrig omvandlas till *I*. Postmodernismen menar att *I* är den sida som idag är beundransvärd, i ett samhälle där fler och fler interaktioner, och brist på tid bör leda till fler och fler människor med överskott på *me*. Varför vissa ungdomar inte kan redovisa för sin identitet kan bero på att de saknar *I*-sidan av jaget, men även på att de inte har fasta identiteter i den bemärkelsen som Mead och Goffman menar, utan att de mera strävar efter ett flytande, föränderligt jag.

Det är svårt att svara på vad ungdomarna har för känsla för sin identitet, även om jag är övertygad om att sms påverkar mer eller mindre hur de ser på sig själva. Sms kan exempelvis påverka dem genom att de får lättare för att ljuga, eller genom att de ser sig själva som djärvare eller roligare än vad de hade gjort annars. Vad som står klart är att ungdomarna vill ha någon att ”prata” med, någon som lyssnar och kanske framförallt någon som *svarar*. Genom att spegla sig i vännernas respons och ickerespons lär de sig något om sig själva.

7 Referenser

- Andersson**, Gunnar & Persson, Anders, 1999: Närhet/distans, forskare/informant, forskning/undervisning- några avslutande reflektioner i *Mer än kalla fakta. Kvalitativ forskning i praktiken*. Red: Sjöberg, Katarina. s.193-202. Lund: Studentlitteratur.
- Angelöw**, Bosse & Jonsson, Thom, 2000: *Introduktion till socialpsykologi*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Asplund**, Johan, 1987: *Om hälsningsceremonier, mikromakt och asocial pratsamhet*. Göteborg: Korpen.
- Assarsson**, Sara, 2007: Psykiska problem vanligare hos flickor. 40 procent av tjejerna i gymnasiet mår dåligt. *Sydsvenskan* 16. 08. 2007.
- Backman**, Jarl, 1998: *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Baker**, C., 2003: Ethnomethodological analyses of interviews i *Inside interviewing. New lenses, new concerns*. Red: Holstein, J.A. & Gubrium, J.F. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Barker**, Chris, 1999: *Television, globalization and cultural Identities*. Buckingham: Open Univerisity Press.
- Bauman**, Zygmunt, 1992: *Att tänka sociologiskt*. Göteborg: Korpen.
- Bauman**, Zygmunt, 1999: *Vi vantrivs i det postmoderna*. Göteborg: Daidalos.
- Bauman**, Zygmunt, 2000: *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman**, Zygmunt, 2002: *Det individualiserade samhället*. Göteborg: Daidalos.
- BBC News**. World edition, 2002: Hppy bthdy txt. (12.03.2008.)
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/2538083.stm
- Berlin**, Mats, 2005: *Betydelse av självkänsla och locus of control för mobiltelefonanvändning*. D-uppsats, Kristianstad University, Department of Behavioural Sciences. (08.03.2008) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=11>
- Castells**, Manuel, 2000: *Informationsåldern. Ekonomi, samhälle och kultur. Band III. Milleniets slut*. Uddevalla: Daidalos.
- Collins**, Randall, 1992: *Sociological insight: an introduction to non-obvious sociology*. 2 uppl. Oxford: Oxford university press.
- Dagens Nyheter**, 2006: Mobilen gör tonåringar stressade. (16.03.2008)
<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=511357&previousRenderType=6>
- Di.se**, 2005: TeliaSonera: Telia bjuder på gratis sms i morgon. Pressmeddelande 2005-11-02. (12.03.2008.)

<http://di.se/Nyheter/?O=Index&page=%2fAvdelningar%2fpresseShow.aspx%3fpresseSeqNo%3d46617%26pressCp%3d2>

Ekot, 2006: Sveriges Radios nyhetssändning, kl. 06.30 (10.01.2006), rapporterar att ungdomar lider av sömnbrist på Karlstads gymnasieskolor på grund av sms. Ekot refererar till Nya Wermlands-Tidningen.

Fredrika-Bremer-förbundet: Historik. (26. 06. 2008.)

<http://www.fredrikabremer.se/site/page/128?cNode=0>

Frängsmyr, Tore, 2000: *Svensk idéhistoria. Bildning och vetenskap under tusen år. Del II 1809-2000*. Stockholm: Natur och Kultur.

Geiger, Karin & Gunnarson, Peder, 2006: *UngdomsBarometern 06/07. Introrapport*. Utg. av Cosmos Communications AB. Stockholm.

Goffman, Erving, 2004: *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag.

Gubrium, Jaber F. & Holstein, James A., 1997: *The new language of qualitative method*. New York: Oxford University Press.

Hall, G. Stanley, 1931: *Adolescence its psychology and its relations to physiology, anthropology, sociology, sex, crime, religion and education*. Vol. 1. New York: D. Appleton and company.

Hamill, Lynne, 2005: Introduction: Digital revolution – mobile revolution? i *Mobile world. Past, present and future*. Red: Hamill, Lynne & Laser, Amparo. s.1-8. London: Springer.

Harper, Richard & Hamill, Lynne, 2005: Kids will be kids: The role of mobiles in teenage life i *Mobile world. Past, present and future*. Red: Hamill, Lynne & Laser, Amparo. s.61-74. London: Springer.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn, 1997: *Forskningsmetodik, om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Högnäs, Sten, 2000: *Idéernas historia. En översikt*. Lund: Historiska media.

Johansson, Thomas, 1999: *Socialpsykologi. Moderna teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna, 2005: *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv: interview, observationer og dokumenter*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kasesniemi, E. & Rautiainen, P., 2002: Mobile culture of children and teenagers in Finland i *Perpetual contact: Mobile communication, private talk, public performance*. Red: Katz, James E. & Aakhus, Mark A. s. 170-192. Cambridge: Cambridge University Press.

- Kasesniemi**, Eija-Liisa, 2003: *Mobile messages. Young people and a new communication culture*. Tampere, Finland: Tampere university press.
- Kinnvall**, Catarina, 2003: Identitetsstudier – en översikt i *Identitetsstudier i praktiken*. Red: Petersson, Bo & Robertson, Alexa. s. 11-34. Malmö: Liber.
- Kett**, Joseph. F., 1977: *Rites of passage. Adolescence in America, 1790 to the present*. New York: Basic books.
- Kumar**, Krishan, 1995: *From Post-industrial to post-modern society. New theories of the contemporary world*. Oxford: Blackwell publishers Ltd.
- Köhlmark**, Mattias, 2006: *Ungdomar med mobiltelefoner i klassrummet - vad gör de?.* C-uppsats, Uppsala universitet, Institutionen för informationsvetenskap. (08.03.2008.)
<http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=6>
- König**, Jan, 2007: E- mobbning : Mobbning bland ungdomar vid användandet av mobiltelefoner. Y-uppsats, Karlstads universitet, Institutionen för samhällsvetenskap. (08.03.2008.) <http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=6>
- Larsson**, Catrine , 2000: *En mobiltelefon är inte bara en mobil telefon*. D-uppsats, Göteborgs universitet, Institutionen för informatik. (08.03.2008.)
<http://www.uppsatser.se/om/mobil%2A+ungd%2A/?startrecord=16>
- Laursen**, Ditte, 2005: Please reply!: The replying norm in adolescent SMS communication i *The inside text: social, cultural and design perspectives on SMS*. Vol. 4. Red: Harper, Richard, Palen, Leysia & Taylor, Alex. s.53-70. Nederländerna: Springer.
- Lennstrand**, Bo, 2000: *Varför går det så långsamt när det går fort? Tankar under informationssamhällets framväxt*. Edsbruk: Akademitryck AB.
- Lord**, Emma, 2003: *Fri och mobil? Upplevelser av mobiltelefoni i vårt postmoderna samhälle*. C-uppsats, Lunds universitet, Sociologiska institutionen. (08.03.2008)
<http://www.uppsatser.se/om/fri+mobil/>
- Makimoto**, Trugio & Manners, David, 1997: *Digital Nomad*. West Sussex: Wiley.
- Mead**, George Herbert, 1976: *Medvetandet, jaget och samhället från socialbehavioristisk ståndpunkt*. Lund: Argos.
- Månson**, Per, 1999: Max Weber i *Klassisk och modern samhällsteori*. Red: Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo. s. 96-118. Lund: Studentlitteratur.
- Nordstedts engelska ordbok, 2002. Utarb.** av Vincent Petti och Nordstedts ordboksredaktion. Student's edition. Stockholm: Nordstedts.
- Petersson**, Bo och Robertson, Alexa, 2003: Inledning i *Identitetsstudier i praktiken*. Red: Petersson, Bo & Robertson, Alexa. s. 4-10. Malmö: Liber.

- Region Skåne**, 2007: ”Extrema krav på unga idag” i *Hälsa & Vård* 2007:3. s. 8-9. (22. 05. 2008) http://www.skane.se/upload/Webbplatser/Skaneportalen-extern/VardHalsa/2007_3/Extrema_krav.pdf
- Reid**, Donna J. & Reid, Fraser J. M., 2005: Textmates and text circles: insights into the social ecology of sms text messaging i *Mobile world. Past, present and future*. Red: Hamill, Lynne & Laser, Amparo. s. 105-118. London: Springer.
- Shaffer**, David, 2000: *Social & personality development*. 4 uppl. Belmont: Wadsworth Thomas Learning.
- Starrin**, Bengt & Renck, Barbro, 1996: Den kvalitativa intervjun i *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Red. Svensson, Per-Gunnar & Starrin, Bengt. s. 52- 78. Lund: Studentlitteratur.
- Statistiska centralbyrån**, 2003: 40 gånger fler sms 2003 än för fem år sedan. (12.03.2008.) http://www.scb.se/Grupp/statistisk_arsbok/_Bilder/SMS.swf
- Statistiska centralbyrån**, 2005: Privatpersoners användning av datorer och internet 2005. (10.07.2007.) http://www.scb.se/statistik/_publikationer/IT0162_2005A01_BR_TKFT0504.pdf
- Svenska skrivregler**, 2002. Svenska språknämnden. 2 uppl. Stockholm: Liber.
- Svensson**, Patrik, 2004: Från penna till sms i *Thule tidskrift* 2004:17 s. 19-30.
- Svensson**, Per-Gunnar, 1996: Rapportering och publicering av kvalitativa studier i *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Red: Svensson, Per-Gunnar & Starrin, Bengt. s. 228- 237. Lund: Studentlitteratur.
- Sydsvenskan**, 2008: Signaturen ”Uno” Skäms över att vara normal. *Postis* 23. 02. 2008.
- Thulin**, Eva, 2002: *Ungdomars användning av dator, internet och mobiltelefon: konsekvenser för vardagslivets geografiska dimensioner*. Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.
- Thurlow**, Crispin, 2003: Generation txt? Exposing the sociolinguistics of young peoples text-messaging. (05.03.2008.) [http://faculty.washington.edu/thurlow/papers/Thurlow\(2003\)-DAOL.pdf](http://faculty.washington.edu/thurlow/papers/Thurlow(2003)-DAOL.pdf)
- Ungdomar & mobiltelefoni**. *UngdomsBarometern 2000*. Maj 2000. Utg. av UngdomsBarometern AB. Stockholm.
- Ungdomsstyrelsen**, 2003: Ungdomsstyrelsens attityd och värderingsstudie. De kallar oss unga. Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:1. (19. 05. 2008.) http://www.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/4028e58a001ca0d101001cd9c2b60050/De_kallar_oss_unga_skarm.pdf

Ungdomsstyrelsen, 2006: Arenor för alla, kapitel 4 av 10. (01. 08. 2007)

<http://www.netpub.se/hotel/pub/Ungdomsstyrelsen/html/chapter04.htm>

Young, Jock, 1999: *The exclusive society*. London: Sage.

Ørnstrup, Henrik, 1999: Georg Simmel i *Klassisk och modern samhällsteori*. Red: Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo. s. 119-132. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Ungdomarnas mottagna och skickade sms. De som jag fick ta del av.

Till Terese, från tjejkompis, kl 14.23 (efter skolan)

Hääj gumman...!

Va Göru? Jo, tänkte att vi kanske kunde hitta på nåt nån annan da ist? Har lite att göra tills imorn.. Puss puss, älskar dej!

Till Terese, från en tjejkompis hon inte pratat med på länge

Hej gumman. Hur är de? De va ett väg sen vi va nu juh, varför? Puss saknar dig juh...

Till Terese

**Grattis gumman ;) hoppas du har o får o haft en bra dag =D
pusspuss johan**

Till Terese, från kompis hon inte träffar mycket, kl 1245

Ja de går bra! Kan du komma vid 1300 så vore de bra! Puss å kram

Till Terese

**Hej Terese. Det är Sara här. Jag undrade bara om du har frågat din syster? Har nämligen inte talt med Josse. Mvh Sara
(Terese använder inte sig av Mvh)**

Till Natalie, från tjejkompis kl 13.52

Ja har ringt dej men du svarar inte men kan inte träffas ida för jag ska börja jobba halv fyra då du slutar men jag hör av mig. Puss puss

Till Natalie, från tjejkompis kl 14.00

**Natalie, nån dag kanske vi kan ta o prata om lägenheten också!
Har kanske fixat en för 1500. Puss puss sofia**

Till Natalie

Hej gumman. Ja ska me mamma o handla. Men ja ringer dej när ja kommit hem. Pussar love you.

Till Natlie, från kusin, kl 16.11

sluta prata i telefon kusin...

Till Natalie, kl 16.14

**NATALIE! Vart e du? Ring till lilla mig när du ser det här! Puss puss
SARA**

Kompletterade med:

Från Natalie, till kille, granne, ca 1600

Hej Vad gör du? Ska du göra sen? Mvh Natalie

Från Natalie, till kille, granne, ca 1603
Aha okej. Vilka är hos dig då? Kram Natalie

Från Natalie, till kille, granne, 1606
Inget sitter och kollar på när Robert spelar *suck* hehe.

Till Andreas, från en klasskompis
Kan du ta me 2pac till karoliner? Ja åker dit snart ju... Tjaaa

Från Andreas, till en tjej som han inte känner alls egentligen,
 måndag Kl 16:32
När tänkte du komma me den då? Kram

Kl 16:39
Ok... Kan man inte åka me en sväng? Får se om ja e hemma sen... Kram

Kl 16:47
Ok... Men kom förbi en sväng :) kram

Kl 18:13
Mm.. Du körde bra du... Haha

Kl 18:27
Nej ja e inte dum... Den lät ganska lite tyckte ja... Kram

Kl 18:31
Då e ja la d då :(ok... Va kostar d då Imornn asså? Kram

Kl 18:43
När imornn e d då? Ja ska dit... Bara för att se dig :p kram

Kl 18:57
Ok... Men vi får la hoppas att d finns iaf haha :) kram

Kl 19:03
Ja o haneli kanske :p

Kl 19:06
Visst e d... Haha ...kram

Kl 19:20
Hehe.. Ok va taskig du e då... Kram

Kl 19:27
Haha ännu bättre :p då kommer vi då... Du blir inte sur då va? Kram

Kl 19:37
Hehe.. Ok men då kommer vi inte då... kram

Kl 20:08
Ok... Mm d gör vi... Kram

Till Daniel, från tjejkompis, sön 19.12 (om VM)
Hälla klipulver i motståndarens suspensoar är lågt.... Men inte lika lågt som glocalnet! :) Sverige vinner Ir va säger ni? =) Puss

Till Daniel, från tjejkompis lör 20.32
Hejsan :) vet du nån fest idag eller? :) pusssspuss

Kompletterade med:
 Från Daniel, till tjej klasskompis, 0800
Ska du till skolan idag Ir? =)

Från Daniel, till tjej klasskompis, kl 08.03
OK, ska bara äta upp min macka, haha puss hej.

Från Daniel, till flickvän, kl 22.24
Du é mitt allt älskling <3

Från Markus till rökkompis, på dagen, skoltid
Jag trodde du hade cigg

Från Markus, skoltid
Varför?

Från Markus, skoltid
Jag har inga kvar

Från Markus, skoltid
Ja men du får bara en idag

Från Markus, skoltid
Okey du kan få en cigg men det är allt du får

Från Markus, skoltid
Fråga någon annan

Från Markus, skoltid
Har inte martin det då

Från Markus, skoltid
Har inte du snus?

Från Markus, skoltid
Ja men inte nu

Från Markus, skoltid
Varför?

Från Markus, till Sara, på skoltid

Tja vad gör du? :-)

Från Markus, skoltid

Ja

Från Markus, skoltid

Hur många får jag då

Från Markus, skoltid

Nej jag har inte cigg

till Kristoffer, från mamma, vardag kl 22.32 (när han var hos grannen)

Hej! När kommer du hem? Jag skall snart lägga mej, börjar tidigt i morgon. Kram

Till Kristoffer, från lillasysters tjejkompis som är 15 år, helg kl 23.02

Ne jag ska vara med en kompis va kul men om du är där nån gång kan du väll komma över min mormor bor nämligen där puss god natt

Till Kristoffer, från mamma, vardag kl 14.15 (när han var i skolan)

Berna ska strax in o hämta tjejerna, har du slutat så kan du följa med. Leta upp cicci. Kram

Till Kristoffer, från bror, vardag kl 13.32

Kom till ingången vid röd... När du är klar alltså

Kompletterade med:

Från Kristoffer, till flickvän, kl 07.45

Okej. Snällt. Pussar

Från Kristoffer, till flickvän, kl 07.45

Okej. Av mamma? Pussar

Från Kristoffer, till flickvän, kl 07.45

A det har ja. :-) Pussar

Till Agnes, från tjejkompis, kl 07.04

Hej gumman du jag till nog inte nicke kommer dit där jag e men du där komma kiss and hugs från lovisa

Från Agnes, till pojkvännen, på morgonen

God morron älskling, har du sovit godt i natt?? d har inte ja e jätte trött idag... jaja. ja älskar dej jätte mkt!! längtar tills ja får se dej. kyss på min lilla älskling

Till Fredrik, från killkompis, helg kl 21.30
Glaawd meedsawmarh! Puss och kram mika

Till Fredrik, från en sportkompis, kl 21.13
Jag sitter i min säng i hällekis och läser en henning mankells bok innan frosten den e asbra hehe. Jag e på prao två veckor nu hehe hur långt simma ni igår?

Till Fredrik från kompis, kl 21.38
Japp så e de! Va? Vfr e de slut?

Kompletterade med:
 Från Fredrik, till kille, orkesterkompis, kvällstid
Ska du på orkestern idag? Kan du isåfall säga att jag inte kommer

Från Fredrik, till tjej, klasskompis, eftermiddag
Jovisst vi kan allt repa imorron, beror på när du och Lars kan men jag är ledig på eftermiddan :)

Från Fredrik, till mamma, middagstid
Jag åker med dig hem.

Från Fredrik, till kille, bandmedlem, kväll/ natt
Nä, jag glömde göra det idag.. Men det ska nog inte vara några problem om jag ringer imorron :)

Till Isabella, kl 20:02
Haha! Okej! Då fyller jag oxå i. Så får vi vänta tills 27 maj. Det ät väl nästa lördag va? Puss

Till Isabella, kl 18:20
Hej! Du, i tidningen så är det en annons där man kan vinna biljetter till lars winnerbäck. Men man skulle svara på om han var född i linköping.kiruna, eller uppsala. Vilket är det? Jag har för mig att det är linköping. Men jag tänkte ifall du visste de? Puss

Till Isabella, på kvällen
Hi babe. Hur e läget? Kram

Till Isabella, på en onsdag
**Tjena!
 Hur är det ikväll?
 Hittas det på något kul
 Uppe i lerum?
 Hehe
 Pusspuss
 / Den däringa skåningen (kivan) =P**

Till Isabella, från tjejkompis, helg kl 12:46

Jag de blir de nog. Det är jag med. jag blev de nu när allt ordnat upp sig!
Och så skrattar jag åt mitt hår, de är så fett! Haha... Puss

Till Isabella, från tjejkompis, helg kl 07:58

Haha, tycker du! Du med! Ja, tobbe var ju värsta bra på att kyssas! Så het,
men det är ju bar de att han tjarar om att han inte till ha ett förhållande.
Han sa hela tiden typ: inget utav de som hänt ikväll är nått allvarligt.
Hoppas jag inte sårar nån. Det kommer inte bli nått med varken dig, Isa,
malin, eller sofia. Jag har så svårt att ta de! Han är min! Jag har drömt om
honom hela natten! Vet du vart han sov inatt? Puss

Bilaga 2

Intervjuguide

1 Bakgrund

Kön

Ålder

2 Bakgrund om mobilen

Hur länge har du haft mobil?

Varför skaffade du dig en mobiltelefon?

Hur mycket använder du mobilen?

Vad använder du den till? (man kan betala alla sina räkningar, lyssna på radio)

Vad använder du den *vanligast* till?

Vad prioriterar du? Vad är de viktigaste funktionerna?

Känner du dig beroende av den?

3 Allmänt om sms

Hur länge har du använt dig av sms?

När använder du dig av sms?

I vilka situationer?

Om vad?

Varför?

Vad tycker du om att radera dina sms?

Hur många sms skulle du uppskatta att du skickar en vanlig dag?

4 När?

Vilken tid på dygnet sms:ar du som mest?

När är det ok att sms:a men inte att ringa?

När stänger du av mobilen? Varför?

När du ska sova, har du mobilen på ljudlöst eller stänger du av den?

Hur sent på kvällen är det ok att sms:a en kompis?

Hur sent kan du *ringa* en kompis på kvällen då?

5 Bra och dåligt

Vad kan du komma på för fördelar med sms?

Nackdelar?

Finns det andra sätt att höra av sig på som lika gärna kan användas?

När är det mest praktiskt att använda sms? (När måste du använda just sms?)

Har du varit med om att det har uppstått missförstånd när någon skickat eller tagit emot ett sms?

Är det vanligt?

Varför händer det?

6 Språket

Använder du dig mycket av förkortningar?

Använder du dig av smileys?

Kan du vad alla betyder? Exempelvis :P

7 Flörta

Är det bra att flörta med sms?

Varför/ varför inte?

Hur gör man?

8 Sms-etikett

Har du några ”regler” för hur du och andra bör bete sig när ni messar?

Vad får man inte säga eller göra?

Hur lång tid går det vanligtvis emellan sms?

Känner du att du måste svara på ett sms?

Hur snabbt?

Tycker du att dina vänner ska svara dig?

Hur snabbt?

Hur viktigt är det att vara artig i ett sms?

Finns det något som alltid ska finnas med i ett sms? (som hej eller kram)

Hur avslutar du i vanliga fall ett sms? (skriver du kram eller puss?)

Undertecknar du med till exempel med namn?

9 Vem är du i sms?

Vad skickar du för bild av dig själv?

Hur tror du att den du skickar till uppfattar dig?

Försöker du vara på något speciellt sätt?

10 Har du något mer som du skulle vilja tillägga?